

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

**FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV EKONOMIKY**

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF ECONOMICS

ZHODNOCENÍ FINANČNÍ SITUACE PODNIKU A NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ

EVALUATION OF THE FINANCIAL SITUATION OF A COMPANY AND PROPOSALS FOR ITS
IMPROVEMENT

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

LUCIE ZAVORALOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. KRISTÍNA SÁGHY ESTÉLYI, Ph.D.

BRNO 2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zavoralová Lucie

Ekonomika podniku (6208R020)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Zhodnocení finanční situace podniku a návrhy na zlepšení

v anglickém jazyce:

Evaluation of the Financial Situation of a Company and Proposals for its Improvement

Pokyny pro vypracování:

Úvod

Cíl práce a metody zpracování

Teoretická východiska práce

Analýza problému a současné situace

Vlastní návrhy řešení

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Seznam odborné literatury:

KISLINGEROVÁ, E. a J. HNILICA. Finanční analýza - krok za krokem. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-321-3.

KNÁPKOVÁ, A., D. PAVELKOVÁ a K. ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 2. rozš. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4456-8.

SEDLÁČEK, J. Finanční analýza podniku. 2. vyd. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3386-6.

VOCHOZKA, M. Metody komplexního hodnocení podniku. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3647-1.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Kristína Sággy Estélyi, Ph.D.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2014/2015.

L.S.

doc. Ing. Tomáš Meluzín, Ph.D.
Ředitel ústavu

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
Děkan fakulty

V Brně, dne 28.2.2015

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce je zhodnocení finančního zdraví podniku Zemědělského obchodního družstva Lubná za období 2009- 2013. Ke zhodnocení finanční situace firmy je využíváno vybraných metod finanční analýzy. Dále jsou konkrétní problémy firmy řešeny a na základě dosažených výsledků jsou uvedeny návrhy, které by mohly vést ke zlepšení.

Abstract

The aim of this bachelor is evaluate of the financial situation of the Zemědělské obchodní družstvo Lubná for the period 2009 to 2013. To assess of the financial situation of the company is used selected methods of financial analysis. The following are the specific problems solved and on the basis of achievements are presented proposals that could lead to improvement.

Klíčová slova

Finanční analýza, výkaz zisku a ztráty, rozvaha, přehled o peněžních tocích, likvidita, rentabilita, zadluženost.

Keywords

Financial analysis, profit and loss, balance sheet, statement of cash flows, liquidity, profitability, indebtedness.

Bibliografická citace

ZAVORALOVÁ, L. *Zhodnocení finanční situace podniku a návrhy na zlepšení*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2015. 72 s. Vedoucí bakalářské práce Ing. Kristína Sággy Estélyi, Ph.D

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně.
Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 26. 5. 2015

.....

Lucie Zavoralová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Kristíně Sághy Estélyi, Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce, za čas, pomoc a připomínky, které mi pomohly při zpracování mé práce. Také bych chtěla poděkovat Zemědělskému obchodnímu družstvu Lubná a panu Ing. Jaromíru Klusoni.

OBSAH

ÚVOD.....	10
CÍL PRÁCE A METODIKA.....	11
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE.....	12
1.1 Strategická analýza.....	12
1.1.1 Analýza SWOT.....	12
1.1.2 Analýza PEST.....	13
1.2 Finanční analýza.....	14
1.2.1 Uživatelé finanční analýzy.....	14
1.3 Zdroje finanční analýzy.....	15
1.3.1 Rozvaha	15
1.3.2 Výkaz zisku a ztráty.....	16
1.3.3 Přehled o peněžních tocích (Cash flow)	16
1.3.4 Nedostatky účetních výkazů	16
1.4 Metody finanční analýzy.....	17
1.5 Absolutní (stavové) ukazatelé	18
1.5.1 Vertikální analýza	18
1.5.2 Horizontální analýza	19
1.6 Poměrové ukazatelé	19
1.6.1 Ukazatelé likvidity	19
1.6.2 Ukazatelé zadluženosti	21
1.6.3 Ukazatelé rentability	23
1.6.4 Ukazatelé aktivity	25
1.7 Rozdílové ukazatelé	26
1.8 Provozní (výrobní) ukazatelé	27
1.9 Analýza soustav ukazatelů	28

1.9.1	Altmanova analýza	28
1.9.2	Index IN05	29
1.10	Benchmarking.....	30
2	ANALÝZA PROBLÉMU A SOUČASNÉ SITUACE	31
2.1	Základní údaje o podniku.....	31
2.2	Analýza na základě PEST	34
2.3	Analýza na základě SWOT	36
2.4	Finanční analýza.....	37
2.4.1	Vertikální a horizontální analýza účetních výkazů	38
2.4.2	Analýza poměrových ukazatelů.....	44
2.4.3	Analýza rozdílových ukazatelů.....	52
2.4.4	Analýza provozních ukazatelů.....	53
2.4.5	Analýza soustav ukazatelů.....	55
2.5	Souhrnné hodnocení podniku.....	57
3	VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ	59
	ZÁVĚR	67
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	68
	SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ.....	70
	SEZNAM PŘÍLOH.....	72

ÚVOD

Tato bakalářská práce je napsána v rámci rozboru finanční situace podniku Zemědělského obchodního družstva, sídlící v obci Lubná v okrese Svitavy za období 2009-2013. Podnik se zabývá především rostlinnou a živočišnou výrobou. Tento podnik jsem si vybrala proto, že je v místě mého bydliště a jsem s tímto podnikem od dětství spjata. Můj otec zde pracoval dlouhodobě jako traktorista a nyní vykonává funkci hlavního agronoma.

V dnešní době je zemědělství „zapomenutým“ odvětvím. Je důležité hlavně pro lidi na vesnicích, protože jim dává práci. Přitom když se podíváme okolo nás, ať už jedeme z města nebo vesnice, všude nás obklopují hektary polí a louky. A nejen venku. I když jdeme do obchodů, supermarketů, vidíme produkty zemědělství. Ale kolik z nás si to uvědomuje? Většina zboží, které koupíme- chleba, mléčné výrobky, pivo, ale i léky, to je úkolem zemědělství a lidé to berou už jako samozřejmost. Zemědělství pro nás, pro obyvatele, zabezpečuje základní potraviny. V dnešní době je velkou otázkou dovoz a vývoz produktů zemědělství, zejména masa. Měli bychom si uvědomovat důležitost tohoto odvětví. Může nastat také situace, kdy na dovážených potravinách budeme závislí.

Pro zpracování bakalářské práce je využíváno účetních výkazů, a to rozvahy a výkazu zisku a ztráty za období 2009–2013, výročních zpráv podniku a příloh k účetní závěrce. Dále jsou informace získávány z osobních rozhovorů a pozorování.

Bakalářská práce se skládá z teoretické, analytické části a vlastních návrhů řešení. V teoretické části jsou vysvětleny důležité pojmy potřebné pro pochopení finanční analýzy a popsány vybrané metody analýzy. V praktické části se nachází seznámení s analyzovaným podnikem a krátké popsání konkurenčního podniku, dále jsou zde ukazatelé finanční analýzy vypočteny, vyhodnoceny výsledky a porovnány s konkurenčním podnikem a skupinou vybraných podniků. V poslední části práce jsou návrhy a řešení, kde jsou problémy podniku rozebrány a navrhována možná řešení.

CÍL PRÁCE A METODIKA

Hlavním cílem této bakalářské práce je zhodnocení finančního zdraví podniku Zemědělského obchodního družstva Lubná pomocí vybraných metod a následné návrhy na opatření, které by byli přínosem pro podnik a vedli by tak ke zlepšení hospodaření a finanční situace podniku.

Dílčí cíle jsou:

- Sběr teoretických východisek práce, která zahrnují vymezení metod a ukazatelů potřebné k finanční analýze
- Analýza finančního zdraví podniku, strategická analýza
- Posouzení výsledků na základně stavových, poměrových, rozdílových, provozních ukazatelů a soustav ukazatelů
- Vypracování návrhů na zlepšení finanční situace vybraného podniku

Hlavním podkladem zpracování finanční analýzy jsou účetní výkazy: rozvaha, výkaz zisku a ztráty roku 2009-2013, vnitropodnikové dokumenty: přílohy k účetní závěrce a výroční zprávy z těchto období.

Ke zpracování bakalářské práce bude využito metod finanční a strategické analýzy. Ve strategické analýze je použita SWOT analýza a analýza PEST. Dále jsou to matematické metody využívané při výpočtech ukazatelů finanční analýzy a logické metody. Konkrétně se jedná o metodu porovnávání, kdy bude analyzovaný podnik srovnáván s konkurenčním podnikem v okolí a bude podána tak představa o postavení podniku mezi konkurencí. Další využívanou metodou je i metoda pozorování a osobní kontakt, kdy je tvořen určitý pohled na analyzovaný podnik.

Využito bude analýzy a syntézy. Analýzu můžeme chápat jako rozklad zkoumaného jevu, situace na části, které dále podrobněji zkoumáme a syntéza je naopak skládání jednotlivých částí do celku, hledání jednotlivých vazeb mezi celky.

Konkrétně u provozních ukazatelů bude využíváno hodnot s databáze FADN. Jedná se o Zemědělskou účetní datovou síť, která slouží k řízení a získávání potřebných informací pro zemědělské podniky apod.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

Tato kapitola bakalářské práce má za úkol vysvětlení strategické analýzy a její metody. Především je ale kapitola zaměřena na pochopení finanční analýzy, její uživatelé, zdroje analýzy, a to účetní výkazy, a metody finanční analýzy, které jsou hlavním podkladem pro vypracování praktické části bakalářské práce.

1.1 Strategická analýza

Tento pojem nám umožní analyzovat současný či budoucí vývoj podniku a poukázat na nejvhodnější směr vývoje organizace. Podnik by se měl dobře orientovat v konkurenčním prostředí a umět pružně reagovat na změny a proměnlivost konkurence. V této bakalářské práci bude využito analýzy SWOT a PEST analýzy, které můžeme zařadit i mezi jako nepoužívanější (Veber a kol., 2000).

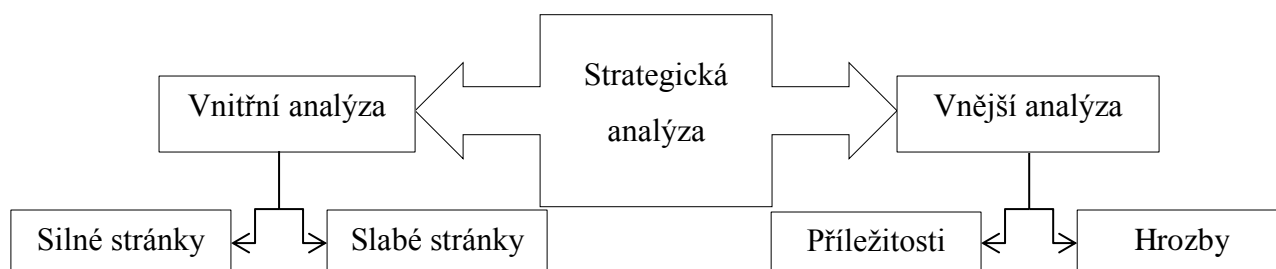
1.1.1 Analýza SWOT

Je to metoda, která slouží k vyhodnocování všech významných stránek činnosti podniku a jejího současného stavu. SWOT analýza je důležitým nástrojem k určování vnějších a vnitřních činitelů v podniku. Metoda je založena na klasifikaci a hodnocení faktorů, které dělíme do čtyř skupin:

- Silné nebo slabé vnitřní stránky podniku (SW)
- Příležitosti a nebezpečí (hrozby) vnějšího prostředí (OT)

Úspěchu v podniku je dosaženo tehdy, když organizace maximalizuje přednosti a příležitosti a odstraní hrozby a nedostatky. (Dědina, Cejthamr, 2005).

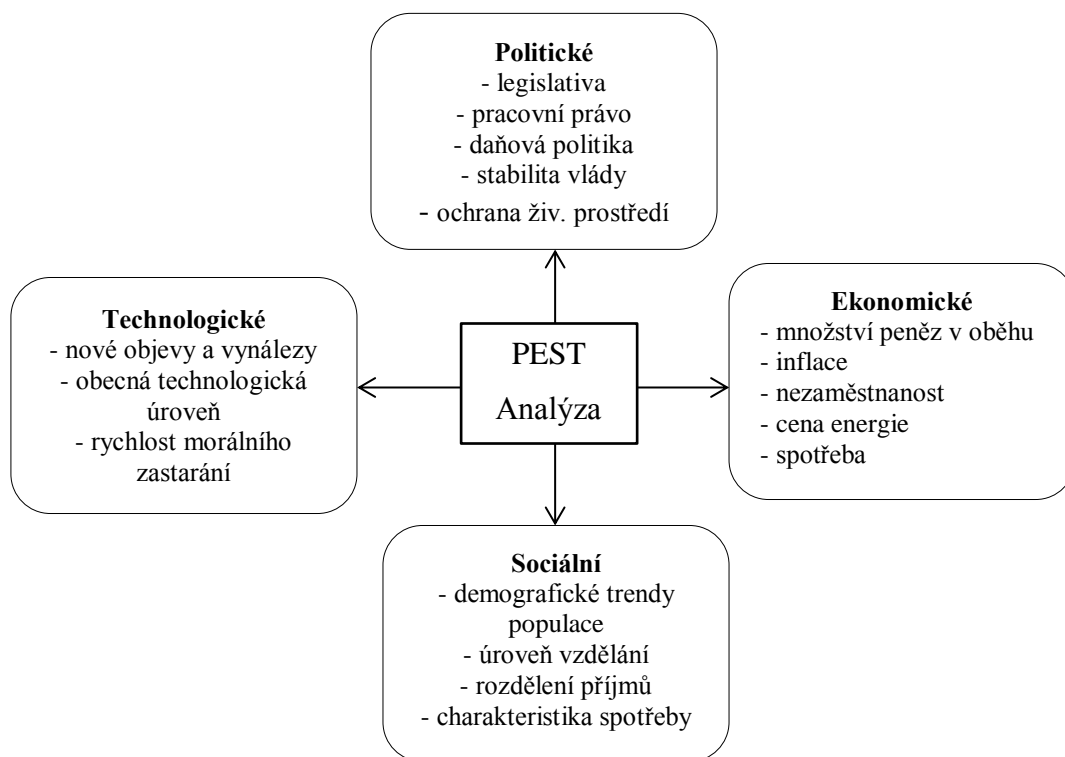
Mnoho firem dělá SWOT analýzu jen proto, aby mohly říci, že ji mají. Ale výsledky této analýzy do vlastního plánu, strategie podniku už nijak nezahrnují. Proto při praktické aplikaci je vhodné dbát na to, za jakým účelem analýzu provádíme a jak se budou dosažené výsledky dále využívat (Grasseová a kol., 2012).

Obrázek 1: Schéma SWOT analýzy (zdroj: Bělohávek, Košťan a Šuleř, 2006)

1.1.2 Analýza PEST

Analýza sleduje skutečnosti, které ovlivňují vývoj externího prostředí podniku v minulosti, a bereme ohled na faktory měnící se v čase. Při rozboru faktorů je vhodné určit důvody, které vedly podnik ke změně ve vývoji, a odhadnou velikost jejich ovlivňování. Základní skupiny- faktory, které můžeme zkoumat v rámci této analýzy, jsou zobrazeny v obrázku (Veber a kol.,2000).

Obrázek 2: Schéma PEST analýzy (zdroj: Bělohávek, Košťan a Šuleř, 2006)

Pro zefektivnění této strategické analýzy je vhodné použití některých dalších modelů, jako je např. analýza metodou 4C, analýza konkurenčního prostředí apod. Pro

podnik není nutné analyzovat všechny uvedené faktory, ale většinou pouze ty, které mají na podnik největší vliv (Bělohávek, Košťan a Šuleř, 2006).

1.2 Finanční analýza

Finanční analýza je metoda, díky které získáme obraz o finančním zdraví podniku. Zabývají se jí především finanční manažeři nebo také vrcholové vedení podniku. Analýzu provádíme před finančním rozhodováním a rozhodováním o investicích. Nelze se zcela plně rozhodnout pouze jen na výsledcích obrátů a údajů o zůstatcích jednotlivých účtů (Vochozka, 2011).

Finanční analýza má smysl v tom, že je orientována na minulost, kde se díváme zpětně na to, jak se firma vyvíjela až do současnosti. Finanční analýzu si můžeme představit jako rozebrání činností v podniku, kdy uvažujeme o penězích a čase. Provádíme ji běžně, jednoduše, ačkoliv si toho i někdy nejsme vědomi. Složitější je pak pro podniky. Pro akcionáře, věřitelé a další externí uživatelé jsou důležité v rozhodování, např. o investicích, splatnosti faktur atd. (Růčková, 2008).

Dle Knápkové a kol. (2013) se finanční analýza používá k celkovému hodnocení finanční situace podniku. Podává nám informace o tom, zda je podnik ziskový, má vhodnou kapitálovou strukturu, jsou-li účelně využívány všechny aktiva a je-li podnik schopen splácet včas své závazky apod. Díky znalosti finanční situace podniku jsou manažeři schopni správně určovat získávání finančních zdrojů. Finanční analýza je důležitým článkem finančního řízení, jelikož podniku dává informace o tom, zda byly naplněny jednotlivé oblasti, co se podařilo splnit a co naopak bylo pro podnik nečekanou situací.

Dále Vochozka (2011) říká, že v současné době hospodaření většiny firem zahraničních i domácích, ovlivňoval nástup hospodářské krize, a tak se hodnocení podniků stává více řešitelným tématem a jeho důležitost roste- společnosti se prodávají, slučují, dostávají do finančních potíží nebo krachují.

1.2.1 Uživatelé finanční analýzy

Uživatele finanční analýzy rozdělujeme na interní a externí. Mezi externí uživatelé patří:

- Investoři, kteří jsou poskytovateli kapitálu, sledují míru rizika a výnosnost spojenou s vloženým kapitálem a jeho nakládáním.
- Stát a jeho orgány, které se zaměřují na kontrolu vykazovaných daní a získávání informací o podnicích pro statistické účely, rozdělování výpomocí a sledování finančního zdraví podniku.
- Obchodní partneři se zajímají o schopnost podniku dostát svým závazkům, sledují zadluženost, likviditu a solventnost.
- Banky a jiní věřitelé získávají představu o finančním zdraví podniku
- Konkurence, atd.

Mezi interní uživatele patří:

- Manažeři používají výstupy finanční analýzy k naplňování základních cílů podniku.
- Zaměstnanci mají zájem o to, aby firma prosperovala a byla stabilní, z důvodů jistoty zaměstnání a zajištění mzdy.
- Odboráři (Vochozka, 2011)

1.3 Zdroje finanční analýzy

K vypracování finanční analýzy podniku jsou potřeba vstupní data. K nejdůležitějším patří především účetní výkazy. Pro účely daňové a účetní jsou výkazy zpracovávány, avšak ne vždy ukazují skutečnou ekonomickou situaci podniku. K hlavním výkazům, které budou dále podrobně rozebrány a vysvětleny, patří rozvaha (balance), výkaz zisku a ztráty a cash flow (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013).

1.3.1 Rozvaha

Rozvaha je přehled o stavu majetku a zdrojů financování podniku, který se váže k určitému datu. Dá se také říci, že rozvaha je majetkovou a zdrojovou strukturou podniku. Majetek, se kterým může podnik disponovat, nazýváme aktiva a zdrojem kapitálu, pomocí něhož byly pořízeny majetkové položky, jsou pasiva. V rozvaze musí platit, že vždy aktiva se rovnají pasivům. Jedná se o tzv. bilanční princip rovnosti (Vochozka, 2011).

1.3.2 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty nám podává přehled o nákladech, výnosech a výsledku hospodaření podniku za určité období, většinou za rok nebo popřípadě v kratších časových úsecích. Výkaz nezachycuje přehled příjmů a výdajů, ale pohyb výnosů a nákladů (Růčková, 2008).

1.3.3 Přehled o peněžních tocích (Cash flow)

Výkaz cash flow je číselné vyjádření vzniku a použití peněžních prostředků, neboli můžeme říci, že se jedná o přehled příjmů a výdajů podniku za určité období. Výkaz nám dává důkaz o vývoji finanční situace podniku a je to nástroj, pomocí něhož posuzujeme likvidnost podniku. Dělíme na tři části: provozní, investiční a finanční (Vochozka, 2011).

Přehled o peněžních tocích lze sestavit dvěma metodami a to přímou a nepřímou metodou. V ČR je využívána spíše nepřímá metoda (Růčková, 2008).

1.3.4 Nedostatky účetních výkazů

I když jsou účetní výkazy důležitým podkladem analýzy, mají i samy o sobě některé nedostatky, které jsou vyjádřeny jejich konstrukcí a využívanými účetními praktikami. Některé slabé stránky jednotlivých výkazů jsou:

- Pro hodnocení aktiv a pasiv se často používá dle účetních standardů historická hodnota, která přesně nevyjadřuje současnou hodnotu aktiv a pasiv, a proto rozvaha může zkreslovat reálnou hodnotu podniku.
- K určování reálných hodnot jednotlivých položek rozvahy se používá pouze odhad. Např. u zásob, protože jejich hodnota by měla být založena na prodejnosti, dále např. u stálých aktiv, kde jejich reálná hodnota by se měla odvíjet od doby použitelnosti, životnosti.
- Ve výkazu zisku a ztráty zisk, který známe jako výsledek hospodaření za účetní období, není ve skutečnosti roven čisté hotovosti podniku za dané účetní období a nezobrazuje tak skutečný hotovostní příjem.

- Některé náklady, které zahrnujeme ve výkazu zisku a ztráty, nejsou vůbec hotovostním výdajem. Např. odpisy nezobrazují odliv hotovosti podniku, ale při výpočtu čistého zisku odpisy odečítáme.
- V účetních výkazech se nacházejí výnosy i náklady a to i přesto, že v určitém období nedošlo k žádnému pohybu hotovosti. Výnosy z prodeje- tržby za prodej zboží- zahrnují tržby okamžitě uhrazení v hotovosti, ale i prodej odběratelům na úvěr (Sid Blaha, Jidřichovská, 2006).

1.4 Metody finanční analýzy

Finanční ukazatelé jsou základem každé finanční analýzy. Jsou chápány jako číselná charakteristika ekonomické činnosti podniku a zobrazení hospodářských procesů. Výsledky většinou vyjadřujeme v peněžních jednotkách, ale můžeme vypočítat operaci i aritmetickým průměrem, kdy pak výsledky dostáváme např. v časových veličinách či procentech. Při volbě metody bychom měli brát ohled na účelnost, spolehlivost a nákladnost (Růčková, 2008).

Růčková (2008) dále říká, že finanční analýza je cílenou analýzou ve zjišťování slabých a silných stránek finančního zdraví podniku. Ve finanční analýze rozlišujeme dvě skupiny metod, a to metody elementární a metody vyšší. Vyšší metody jsou závislé na využití matematické statistiky a je zapotřebí softwarové vybavení.

Základní (elementární) metody, které při finanční analýze používáme, jsou:

- Analýzy stavových (absolutních) ukazatelů
 - Horizontální analýza
 - Vertikální analýza
- Analýza poměrových ukazatelů
 - Analýza ukazatelů likvidity
 - Analýza ukazatelů rentability
 - Analýza ukazatelů aktivity
 - Analýza ukazatelů zadluženosti
- Analýza rozdílových ukazatelů
 - Čistý pracovní kapitál
 - Čisté pohotové prostředky

- Čistý peněžní majetek
- Provozní ukazatelé
 - Produktivita z přidané hodnoty
 - Nákladovost výnosů
- Analýza soustav ukazatelů
 - Altmanův index finančního zdraví
 - IN 05

Ve většině případů se uživatelé výkazů a finanční analýzy zajímají o budoucí vývoj podniku, avšak současný a minulý vývoj podniku, který zachycujeme základními metodami finanční analýzy je pomyslnou základnou pro určení budoucnosti podniku. Vývoj subjektů je ovlivněn změnami jak uvnitř podniku (př. změna vlastníka apod.), tak i vně podniku (př. pokles poptávky apod.), proto je důležitá i určitá dávka setrvačnosti v tomto vývoji (Sůvová a kol., 1999).

1.5 Absolutní (stavové) ukazatelé

Absolutní ukazatelé se používají k analýze vývojových trendů (srovnávání vývoje v čase- horizontální analýza) a k procentnímu rozboru (procentní podíly- vertikální analýza) (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013).

Absolutní ukazatele nalezneme přímo ve finančních výkazech podniku. V České republice se setkáváme spíše s tím, že společnosti uvádějí ve výroční zprávě finanční výkazy v podobě pouze za daný rok nebo za daný rok srovnaný s předchozím rokem. V zahraničí podniky uvádějí ve výročních zprávách výkazy až období delší 5 let, díky kterým lze sledovat dlouhodobější směřování společností (Sůvová a kol., 1999).

1.5.1 Vertikální analýza

Vertikální analýzu (procentní rozbor) lze vyjádřit jako procentní podíl jednotlivých položek účetních výkazů ke zvolené základně položené jako 100% (Vochozka, 2011).

Posuzujeme jak stranu aktiv, tak i stranu pasiv. Aktiva informují o investovaném kapitálu a do jaké míry byla zhodnocena výnosnost. Zajištění dobrého poměru by mělo být dáno předmětem podnikání. Struktura pasiv nám zobrazuje zdroje, ze kterých byl

majetek pořízen. Levnější je financování cizí a krátkodobé, proto by podnik měl zdroje vhodně rozložit (Růčková, 2008).

$$\text{Položka} = \frac{\text{Položka}}{\text{Celková aktiva (celková pasiva)}} * 100 (\%)$$

1.5.2 Horizontální analýza

Horizontální analýza neboli analýza trendů, se zabývá porovnáváním změn jednotlivých položek účetních výkazů v časové řadě. Je zde důležité vedení přesných časových posloupností, neboť ty pak vedou k lepšímu vyhodnocování a interpretaci výsledků z propočtů. Měli bychom také brát ohled na odvětví analyzovaného podniku (Růčková, 2008).

$$\text{Položka} = \frac{\text{Položka } i+1 - \text{položka } i}{\text{Položka } i} * 100 (\%)$$

1.6 Poměrové ukazatelé

Tyto ukazatelé jsou jedni z oblíbenějších především proto, že nám dávají rychlou představu o finanční situaci. Dávají do poměru různé položky rozvahy, výkazu zisku a ztráty a cash- flow. Výsledky těchto ukazatelů posuzujeme s oborovými doporučenými průměry, se kterými musíme pracovat velmi opatrně a výsledky jednotlivých ukazatelů důkladně zvažovat. Jedná se o skupiny ukazatelů likvidity, zadluženosti, aktivity, rentability a ukazatelé kapitálového trhu. (Knápková, Pavelková a Šteker, 2011).

Dle dostupné literatury má každý autor jiné úhly pohledu na vysvětlení a rozmezí doporučených hodnot jednotlivých ukazatelů.

1.6.1 Ukazatelé likvidity

Ukazatelé likvidity nám ukazují schopnost podniku splácet krátkodobé závazky, neboť ze základních podmínek fungování úspěšného podniku je trvalá platební schopnost (Růčková, 2008).

Podnik k tomu, aby byl likvidní, potřebuje mít vázaný finanční prostředky v oběžných aktivech, pohledávkách a zásobách na účtech. Tyto prostředky, které na

sebe vážou kapitál a měli by být profinancovány, a to i s náklady, které jsou spojeny s profinancováním. Z hlediska likvidnosti dělíme oběžný majetek na tři skupiny:

- Krátkodobý finanční majetek
- Krátkodobé pohledávky
- Zásoby

Při výpočtu ukazatelů likvidity se vychází z oběžného majetku, který je v čitateli. Oběžný majetek je seřazen z pohledu likvidity, a to od nejméně likvidních (zásoby) přes pohledávky až k penězům v pokladně, které jsou nejlikvidnější. Likviditu dělíme na tři základní ukazatele- stupně, a to:

- Okamžitá (Hotovostní) likvidita
- Pohotová likvidita
- Běžná likvidita (Vochozka, 2011)

Okamžitá (Hotovostní) likvidita

Bývá označována jako likvidita I. stupně. Tento ukazatel je nejpřesnější. Podniku pomáhá hodnotit schopnost hrazení krátkodobých závazků v určitý okamžik. Do peněžních prostředků, které dosazujeme do čitatele, řadíme peníze v pokladně a na bankovních účtech, krátkodobé cenné papíry, šeky atd. (Vochozka, 2011).

Ukazatel by měl nabývat doporučených hodnot v rozmezí 0,2–0,5. Pokud vyšší hodnotu překročíme, ukazatel pak vyjadřuje neefektivní využití finančních prostředků (Knápková, Pavelková a Šteker, 2011).

$$\text{Hotovostní likvidita} = \frac{\text{Krátkodobý finanční majetek}}{\text{Krátkodobé cizí zdroje}}$$

Dle Růčkové (2008) je doporučovaná hodnota pro tento ukazatel v rozmezí 0,9–1,1 (přejato z americké literatury). V České republice je uváděna hodnota 0,6 a podle ministerstva průmyslu a obchodu se hodnota pohybuje ještě níže a to u 0,2.

Pohotová likvidita

Pohotovou likviditu neboli likviditu II. stupně vyjadřujeme jako poměr finančního majetku ke krátkodobým závazkům. Lze interpretovat také jako, kolik Kč

likvidního majetku (peněz na bankovních účtech, v pokladně, ceniny a krátkodobé cenné papíry) připadá na 1 Kč krátkodobých závazků. Do krátkodobých závazků zahrnujeme aktuálně splatné závazky, např. s dobou splatnosti do 30 dnů (Landa, 2007). Doporučené hodnoty se pohybují v rozmezí 0,7–1,0. Pokud je vypočtený ukazatel roven 1, podnik je schopen dostat svým závazkům. Je-li hodnota vyšší než 1, pak má podnik mnoho aktiv ve formě pohotových prostředků (Vochozka, 2011).

$$\text{Pohotov\'a likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva-Zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Běžná likvidita

Běžkou likviditu můžeme vyjádřit také jako likviditu III. stupně. Tento ukazatel nám udává, kolik Kč krátkodobého likvidního majetku (po odečtení dlouhodobých pohledávek) připadá na 1 Kč krátkodobých závazků (Landa, 2007).

Z praktického hlediska lze určit kolikrát je podnik schopen uspokojit věřitele, kdyby byla všechna oběžná aktiva proměněna v hotovost. Běžná likvidita by se měla pohybovat v rozmezí 1,5–2,5 (Knápková, Pavelková a Šteker, 2011).

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé cizí zdroje}}$$

1.6.2 Ukazatelé zadluženosti

Tito ukazatelé nám ukazují vztah mezi vlastními zdroji a cizími zdroji. Zadluženost nemusí být pro podnik negativním jevem. Pro analýzu zadluženosti podniku je vhodné používat současně ukazatelů na bázi výsledovky, které zohledňují to, jak je firma schopna splácet náklady na cizí kapitál. Rovněž je důležité sledovat přílohu k účetní závěrce, kde jsou tyto informace uváděny podrobně (Kislingerová, Hnilica, 2005).

Pro firmu je určitá výše zadlužení vhodná, a to z důvodu toho, že cizí kapitál je levnější než vlastní. Daňové zatížení podniku snižují úroky z cizího kapitálu. Úrok, jako součást nákladů, snižuje zisk podniku, ze kterého se odvádí daně (tzv. daňový štít) (Knápková, Pavelková a Šteker, 2011).

Celková zadluženost

Tento ukazatel vypočteme jako podíl cizího kapitálu k celkovým aktivům. Čím je větší podíl vlastního kapitálu, tím je větší ochrana věřitelů proti ztrátám v případě likvidace. Věřitelé pak dávají přednost nízké hodnotě tohoto ukazatele. Pokud je tento ukazatel vyšší než oborový průměr, je pro podnik obtížné získat dodatečné zdroje. Věřitelé by mohli požadovat vyšší úrokovou sazbu anebo by zvažovali, zda kapitál poskytnout (Sedláček, 2011).

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Celková aktiva}}$$

Míra zadluženosti

Tento ukazatel poměří vlastní a cizí kapitál a slouží např. v případě, že podnik žádá o nový úvěr významný pro banku, které musí rozhodnout, zda úvěr poskytnout či ne. Pro posuzování je důležité vývoj, a to jestli se podíl cizích zdrojů snižuje nebo zvyšuje. Při analýze by podnik měl zohledňovat strukturu zdrojů z hlediska splatnosti. Vyšší riziko nesou zdroje krátkodobé, podnik je musí brzy splatit a dlouhodobé zdroje jsou rizikové méně, ale nižší riziko je zapláceno vyšší cenou (Knápková, Pavelková a Šteker, 2011).

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Vlastní zdroje}}$$

Úrokové krytí

Tento ukazatel vyjadřuje, kolikrát může klesnout hodnota zisku, aby byl podnik stále schopen udržet cizí zdroje na stávající úrovni. Pokud se tento ukazatel rovná hodnotě 1, vycházíme z toho, že celý zisk je používán k úhradě úroků (Vochozka, 2011).

Sedláček (2011) uvádí, že v literatuře se objevuje jako postačující, pokud jsou úroky kryty ziskem 3x až 6x, ale je nutné brát tyto údaje s určitou rezervou.

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Nákladové úroky}}$$

Krytí dlouhodobého majetku dlouhodobými zdroji

Pokud je výsledek tohoto ukazatele vyšší než 1 dochází k překapitalizaci podniku. To znamená vyšší stabilitu podniku a zároveň se snižuje celková efektivnost podnikání (Sedláček, 2011). Knápková, Pavelková a Šteker (2011) dále říkají, že pokud je podnik překapitalizován, jedná se o konzervativní strategii financování, která je bezpečná, ale dražší. Při výsledku nižším než 1 může mít podnik problém s úhradou svých závazků, protože musí krýt část svého dlouhodobého majetku svými krátkodobými zdroji. Podnik je tak podkapitalizován a jedná se o agresivní strategii financování, která může být sice levnější, ale za to velmi riziková. Pokud podnik zvolí odpovídající krytí dlouhodobého majetku dlouhodobým kapitálem, jedná se o neutrální strategii financování.

$$\text{Krytí dl. majetku dl. zdroji} = \frac{\text{Vlastní kapitál} + \text{Dl. cizí zdroje}}{\text{Dlouhodobý majetek}}$$

1.6.3 Ukazatelé rentability

Rentabilita neboli výnosnost vloženého kapitálu, je schopnost dosáhnout zisku použitím investovaného kapitálu, tj. schopnost podniku vytvářet nové zdroje. Vyjadřuje míru zisku, která je hlavním kritériem pro rozdělování kapitálu v tržní ekonomice (Knápková, Pavelková a Šteker, 2011).

Lze vyjádřit také jako poměr zisku k nějaké základně, díky které bylo zisku dosaženo (např. k nákladům, aktivům, výkonům nebo tržbám). Aktiva představují stavovou veličinu, zatímco tržby, výkony a náklady jsou veličiny tokové. Do čitatele dosazujeme zisk, konkrétně různé podoby zisku, např. EBIT, EBT, EAT a zisk po zdanění plus úroky po zdanění (Sůvová a kol., 1999).

Rentabilita tržeb (ROS)

Ukazatel představuje ziskovou marži, která je důležitá pro úspěšnost podniku. Zisk v čitateli může být vyjádřen jako zisk po zdanění, zisk před zdaněním nebo jako EBIT. Hodnotu porovnáváme s oborovým průměrem či podobnými podniky, kde je doporučováno použití EBIT (Sedláček, 2011).

$$\text{Rentabilita tržeb} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Tržby}}$$

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Tento ukazatel nám říká, kolik čistého zisku připadá na jednu korunu investovaného kapitálu akcionářem. V případě, že ve jmenovateli používáme vlastní kapitál, je důležité ho vymežit, protože v sobě zahrnuje i základní kapitál, emisní ážio, zákonné a další fondy tvořené ze zisku a i zisk z běžného období (Vochozka, 2011).

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu} = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

Rentabilita celkového kapitálu (ROA)

Ukazatel ROA porovnává zisk a celková aktiva investované do podnikání, avšak bez ohledu na to, z jakých zdrojů byla financována (vlastní, cizí, dlouhodobé, krátkodobé). Pokud do čitatele dosadíme EBIT, potom měříme hrubou produkční sílu aktiv podniku před odečtením daní a nákladových úroků (Sedláček, 2011).

$$\text{Rentabilita celkového kapitálu} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Aktiva}}$$

Rentabilita dlouhodobého investovaného kapitálu (ROCE)

Vychází z filozofie o fungování kapitálového trhu, který je chápán jako místo, kde podniky získávají zdroje pro financování potřeb. Tento ukazatel vyjadřuje, kolik provozního hospodářského výsledku před zdaněním podnik získal z jedné koruny, kterou věřitelé a akcionáři investovali (Kislingerová a kol., 2010)

Dle Knápkové (2010) lze v čitateli použít při výpočtu místo zisku hodnotu cash flow z provozní činnosti. Výhodou použití cash flow z provozní činnosti je to, že cash flow není ovlivněno použitým způsobem odpisování majetku.

$$\text{ROCE} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Vlastní kapitál} + \text{Rezervy} + \text{Dlouhodobé závazky} + \text{Bankovní úvěry dlouhodobé}}$$

1.6.4 Ukazatelé aktivity

Tyto ukazatelé pro podnik představují to, jak je schopen využívat všechnen svůj majetek. Dávají přehled o tom, kolik má podnik přebytečných kapacit nebo naopak nedostatek produktivních aktiv. Setkáváme se s dvěma typy:

- Počtem obrátů (obratovosti)
- Dobou obrátů

Ukazatelé obratovosti ukazují počet obrátek za určité časové období. Čím vyšší je počet obrátek, tím kratší dobu je majetek vázán a tím se většinou zvyšuje zisk.

Ukazatelé doby obratu nás informují o průměrné době trvání jedné obrátky majetku. Podnik by se měl snažit tuto dobu co nejvíc zkracovat a zvyšovat počet obrátek.

Při výpočtech ukazatelů aktivity budeme pracovat s ekonomickým rokem, který má 360 dní (Scholleová, 2008).

Obrat aktiv

Tento ukazatel měří celkové využití aktiv, tzn., že dává informaci podniku, kolikrát se celková aktiva obrátí za rok. Výsledná hodnota by se měla pohybovat co nejvýše a minimálně by měla být rovna hodnotě 1 (Vochozka, 2011).

Hodnotu 1 však může také ovlivňovat odvětví, ve kterém podnik působí. Je vhodné použít tržby za prodej vlastních výrobků a služeb nebo za prodej zboží nebo tržby zkombinovat (Knápková, Pavelková a Šteker, 2011).

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva celkem}}$$

Doba obratu zásob

Ukazatel udává průměrný počet dnů, kdy jsou v podniku vázány zásoby až do konce jejich spotřeby nebo prodeje a připsáním peněžních prostředků na účet či v hotovosti. Pokud považujeme zásobu jako hotový výrobek nebo zboží, pak je doba obratu zásob i ukazatelem likvidity (Vochozka, 2011).

Pokud vypočtené doby obratu zásob rostou, znamená to, že zásoby podniku rostou rychleji než tržby (Scholleová, 2008).

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{Zásoby}}{\text{Tržby}} \times 360 \text{ (dny)}$$

Platí, že čím je vyšší obratovost zásob a kratší doba obratu zásob, tím je pro podnik lepší situace. Musíme ale brát v úvahu optimální velikost zásob. V současnosti se podniky kloní k systému just-in-time. Avšak jsou i obory, které potřebují určitou míru zásob, např. nábytkářství, ale i zemědělství (Růčková, 2008).

Doba obratu pohledávek

Ukazatel vyjadřuje dobu existence kapitálu, který je ve formě pohledávek. Je to období od okamžiku prodeje na obchodní úvěr, kdy podnik čeká, do té doby, než odběratel provede platbu. Hodnota je srovnávána s oborovým průměrem a dobou splatnosti faktur. Dlouhá doba čekání na inkaso pohledávky znamená pro podnik vyšší náklady (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013).

Dle Sedláčka (2011) je výsledkem počet dnů, během kterých je inkaso peněz za každodenní pohledávky obsaženo v pohledávkách. Po tuto dobu podnik čeká na inkaso plateb, které mají být za provedené tržby.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{Stav pohledávek}}{\text{Tržby}} \times 360 \text{ (dny)}$$

Doba obratu závazků

Doba obratu závazků je doba od vzniku závazku do doby jeho úhrady. Tento ukazatel by měl mít alespoň podobnou hodnotu jako doba obratu pohledávek. Nesoulad od vzniku závazku až do doby jeho úhrady ovlivňuje likviditu podniku (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013).

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{Krátkodobé závazky}}{\text{Tržby}} \times 360 \text{ (dny)}$$

1.7 Rozdílové ukazatele

Rozdílové ukazatele slouží podniku k řízení a analýze finanční situace podniku se zaměřením na jeho likviditu. Pokud podnik chce být vysoce likvidní, měl by mít potřebnou výši volného kapitálu, tzn., že krátkodobé zdroje by neměli být vyšší než krátkodobé likvidní aktiva. Nejvýznamnějším a nejpoužívanějším ukazatelem je Čistý pracovní kapitál (ČPK), nazývaný také jako provozní kapitál. Mezi ukazatele navíc ještě patří Čisté pohotové prostředky a Čistý peněžní majetek (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013).

Čistý pracovní kapitál

Pro výpočet tohoto ukazatele používáme rozvahu. ČPP souvisí s krátkodobým financováním podniku a zajištění plynulosti hospodářské činnosti. Tento ukazatel vyměřuje volnou část kapitálu, která není spjata s krátkodobými závazky. Aby byla zabezpečena likvidita, každý podnik by měl mít čistý pracovní kapitál (Vochozka, 2011).

$$\text{Čistý pracovní kapitál} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky}$$

Čistý peněžní kapitál neboli také provozní kapitál, můžeme definovat jako rozdíl mezi oběžným majetkem a krátkodobými cizími zdroji. Tento ukazatel má důležitý vliv na platební schopnost podniku. Čistý peněžní kapitál zobrazuje tu část oběžného majetku, která je financována dlouhodobým kapitálem (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013).

Čisté pohotové prostředky a Čistý peněžní majetek

Tyto dva ukazatele se používají ke zhodnocení schopnosti podniku splatit své závazky v určitém časovém období. Rozhodujícím kritériem je časový faktor splatnosti závazků, které jsou kryty aktivy podniku směnitelné na peníze v časovém období a shodující se s dobou splatnosti závazků (Landa, 2007).

$$\text{Čisté pohotové prostředky} = \text{pohotové peněžní prostředky} - \text{okamžitě splatné závazky}$$

$$\text{Čistý peněžní majetek} = \text{oběžná aktiva} - \text{zásoby} - \text{nedobytné pohledávky} - \text{krátkodobá pasiva}$$

1.8 Provozní (výrobní) ukazatelé

Tyto ukazatelé se soustřeďují spíše dovnitř podniku a lze je uplatnit ve vnitřním řízení. Provozní ukazatelé se vycházejí z tokových veličin, jako jsou např. náklady. Ukazatelé pomáhají managementu podniku analyzovat vývoj a sledovat aktivity podniku (Sedláček, 2011).

Nákladovost výnosů

Ukazatel ukazuje, jak jsou zatíženy výnosy podniku celkovými náklady. Výsledná hodnota ukazatele by měla být klesající (Sedláček, 2011).

$$\text{Nákladovost výnosů} = \frac{\text{Náklady}}{\text{Výnosy (bez mimořádných)}}$$

Produktivita práce z přidané hodnoty

Tento ukazatel sleduje, jak velká přidaná hodnota připadá na jednoho zaměstnance. Čím větší je produktivita práce a čím je menší průměrná mzda, tím je větší efekt z pracovníků podniku. Je však nutné regulovat tento ukazatel, aby nedošlo k problémům podniku z důvodu, že v něm zaměstnanci nechtějí pracovat (Scholleová, 2008).

$$\text{Produktivita práce z přidané hodnoty} = \frac{\text{Přidaná hodnota}}{\text{Počet pracovníků}}$$

$$\text{Průměrná mzda na pracovníka} = \frac{\text{Osobní náklady}}{\text{Počet pracovníků}}$$

1.9 Analýza soustav ukazatelů

Jelikož některé ukazatele vypovídají o podniku negativně, některé pozitivně, byli proto vynalezeny modely, které pomocí jednoho čísla (souhrnného indexu) ukazují celkový obraz podniku a dávají nám obraz o hospodaření a výkonnosti podniku. Podle účelu rozlišujeme bankrotní a bonitní indikátory. **Bankrotní indikátory** slouží většinou věřitelům, pro které je důležité schopnost podniku dostát svým závazkům. **Bonitní indikátory** ukazují míru kvality podniku podle její výkonnosti. Jsou určeny pro investory a vlastníky, kteří nemají údaje o čisté současné hodnotě firmy (Scholleová, 2008).

1.9.1 Altmanova analýza

Tento ukazatel najdeme také pod pojmem Altmanův model nebo Altmanův index finančního zdraví podniku. Výpočet můžeme stanovit jako součet hodnot pěti běžných poměrových ukazatelů, kterým je přiřazena různá váha. Největší váhu má

rentabilita celkového kapitálu. Důvodem, proč podniky počítají Altmanův index, je jednoduché zjištění bankrotujících firem od těch, u kterých předpokládáme, že bankrot nastane minimálně. Pokud je firma neobchodovatelná na burze, použijeme tyto hodnoty jednotlivých ukazatelů:

$$Z = 0,717 \cdot X_1 + 0,847 \cdot X_2 + 3,107 \cdot X_3 + 0,42 \cdot X_4 + 0,998 \cdot X_5$$

X_1 = ČPK/ Aktiva celkem

X_2 = Nerozdělený zisk minulých let/ Aktiva celkem

X_3 = EBIT/ Aktiva celkem

X_4 = Vlastní kapitál/ Cizí zdroje

X_5 = Tržby/ Aktiva celkem

Pokud jsou vypočtené hodnoty nižší než hodnota 1,2, můžeme říci, že podnik je bankrotní. V rozmezí od 1,2–2,9 se podnik nachází v tzv. šedé zóně. Je-li hodnota ukazatele vyšší než 2,9, podnik je tedy prosperující (Růčková, 2008).

1.9.2 Index IN05

Všeobecně IN Indexy vycházejí z bankrotních indikátorů, ale index IN05 byl sestaven tak, aby bral ohled na české podmínky a vzal v potaz i možnosti majitele podniku. Dle vypočtených hodnot lze s velkou pravděpodobností předpokládat, jaký můžeme očekávat další vývoj v podniku.

$$\begin{aligned} \text{IN05} = & 0,13 \times \frac{\text{Aktiva}}{\text{Cizí zdroje}} + 0,04 \times \frac{\text{EBIT}}{\text{Nákladové úroky}} + 3,97 \times \frac{\text{EBIT}}{\text{Aktiva}} + 0,21 \times \frac{\text{Výnosy}}{\text{Aktiva}} \\ & + 0,09 \times \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}} \end{aligned}$$

Pokud je index IN05 nižší než hodnota 0,9 je pravděpodobnost 86 %, že podnik spěje k bankrotu. V rozmezí od 0,9-1,6 je tzv. „šedá zóna“. Je-li Index IN05 vyšší než hodnota 1,6 podniku s pravděpodobností 67 % bude tvořit hodnotu. Problém nastává v případě, že je firma málo zadlužená nebo vůbec, pak ukazatel nákladové úroky jsou

velmi vysoké číslo. Pak je v tomto případě doporučeno používat hodnotu ve výši 9 pro výpočet ukazatele EBIT/Úrokové krytí (Scholleová, 2008).

1.10 Benchmarking

Při hodnocení hospodaření podniku nestačí pouze analýza vertikální, horizontální nebo analýza poměrových ukazatelů apod. Je vhodné zjišťovaný stav a vývoj podniku porovnávat s prostředím, ve kterém se analyzovaný podnik nachází. Mezi nejpoužívanější postupy patří porovnávání podniku s vývojem celého odvětví s ohledem na metody analýzy. Avšak při těchto postupech se dostáváme pouze k tomu, zda je podnik odlišný od jednotlivých kritérií odvětví, ve kterém působí, a docházíme pouze k závěru, zda je podnik lepší než jiný podle určitého kritéria. Pokud chceme získat informace o situaci podniku z více hledisek současně, je vhodné aplikovat různé metody mezipodnikového srovnávání (Kislingerová, Hnilica, 2008).

Benchmarking je proces systematického porovnávání procesů, produktů, výkonnosti a organizační struktury daného podniku s jinými podniky za účelem určení cílů vedoucí k vlastnímu zlepšování. Zaměření benchmarkingu může být strategické nebo provozní, s přístupy založenými na problému nebo na procesu (Grasseová a kol., 2012).

2 ANALÝZA PROBLÉMU A SOUČASNÉ SITUACE

Tato část bakalářské práce bude věnována popisu vybraného podniku Zemědělského obchodního družstva v Lubné. Navazovat bude analýza současného stavu v podniku pomocí vybraných ukazatelů, které byly popsány v teoretické části práce a u vybraných ukazatelů bude provedeno mezipodnikové srovnávání, či srovnávání se skupinou vybraných podniků v odvětví.

2.1 Základní údaje o podniku

Název: Zemědělské obchodní družstvo Lubná

Sídlo: Lubná č.p. 326, PSČ 569 63, okres Svitavy

Identifikační číslo: 00 129 712

DIČ: CZ 00 129 712

Právní forma: Družstvo

Rozhodující předmět podnikání: zemědělská výroba

Ostatní předměty podnikání: opravy silničních vozidel

- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona
- truhlářství a podlahářství
- zámečnictví, nástrojářství
- koupě zboží za účelem dalšího prodeje a prodej
- silniční motorová doprava nákladní
- poskytování služeb v oblasti BOZP
- technicko- organizační činnost v oblasti požární ochrany
- hostinská činnost

Datum vzniku: 5. srpna 1955

Zapisovaný základní kapitál: 3 000 000 Kč.

Základní členský vklad: 30 000 Kč fyzická osoba.

300 000 Kč právnická osoba.

Statutárním orgánem družstva je předseda představenstva pan Ing. Jaromír Klusoň, nebo místopředseda představenstva pan Jaroslav Flídr, kteří jednají jménem družstva.

Družstvo má dále 11 členů představenstva a nedílnou součástí je i kontrolní komise, která se skládá z 5 členů.

Kapitálová účast členů v roce 2013: 359 členů s členským vkladem 30 000 Kč

- 1 člen s členským vkladem 60 000 Kč
- 12 členů s členským vkladem 90 000 Kč
- 1 člen s členským vkladem 120 000 Kč
- členové s členským vkladem 270 000 Kč

Dá se říci, že kapitálová účast členů družstva se za posledních analyzovaných 5 let nijak extrémně nemění. Pro porovnání však s rokem 1999 mělo družstvo 40 členů s členským vkladem 90 000 Kč.

V současné době hospodaří podnik na pronajaté a částečně i vlastní půdě o celkové výměře 1 107 ha, z toho 888 ha tvoří orná půda a 219 ha travní porost. Z celkové výměry orné půdy tvoří obiloviny 42 %, okopaniny 2 %, olejniny 16 %, léčivé rostliny (námel) 12 % a píce na orné půdě 10 %. V živočišné výrobě chová podnik v průměru 958 ks skotu a 1326 ks prasat. Podnik ročně produkuje přibližně 2,3 mil litrů mléka.

Historie

Družstvo vzniklo schválením rady ONV v Litomyšli dne 5. srpna 1955 podle zákona č. 69/49 Sb. o názvu: Jednotné zemědělské družstvo v Lubné. Původním předmětem činnosti firmy při jejím vzniku bylo strojní družstvo a od roku 1958 až dosud je rozhodujícím předmětem činnosti zemědělská výroba. Od roku 1985 firma zpracovává konzumní brambory na loupané (škrabané) brambory pro odběratele provozující stravovací zařízení, provádí třídění a balení konzumních brambor pro malospotřebitelský prodej.

Zaměstnanci

Z tabulky (viz. níže) můžeme konstatovat, že počet pracovníků v podniku klesá. Důvodem může být úbytek starších a zkušenějších zaměstnanců a nezájem

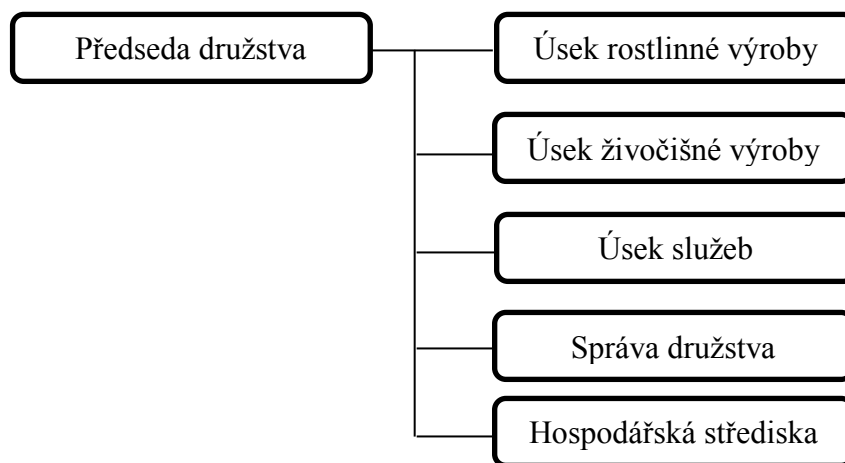
potencionálních uchazečů o toto odvětví, ale i nahrazení pracovních sil moderními zařízeními a stroji. Pokud se podíváme o 14 let zpět, tak v roce 1999 bylo v družstvu 141 zaměstnanců.

Tabulka 1: Průměrný počet zaměstnanců v letech 2009–2013 (zdroj: vnitropodnikové dokumenty, vlastní zpracování)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Počet zaměstnanců	73	65	60	60	58

Organizační struktura firmy

Podnik má hlavního řídicího pracovníka a tím je předseda družstva. Předseda družstva je zároveň i předsedou představenstva, který jedná jménem celého družstva. Každý úsek má ještě „pod sebou“ několik dalších pracovníků, kteří zabezpečují chod podniku a proto jsou také velmi důležití. V družstvu jsou dále organizační útvary, jako úseky rostlinné a živočišné výroby, úsek služby, atd. Pro lepší přiblížení je zde grafické znázornění:

Obrázek 3: Organizační struktura podniku (zdroj: vnitropodnikové dokumenty, vlastní zpracování)

Financování podniku

Financování družstva je převážně z dotací a podporami ze státního rozpočtu, které poskytuje Ministerstvo zemědělství a Státní zemědělský intervenční fond za různým účelem, např. na podporu chovu zvířat nebo na podporu rostlinné výroby apod.

Důležitou složkou financování družstva jsou tržby za prodej vlastních výrobků a služeb. Tato částka se ročně pohybuje okolo 40- 50 mil. Kč. Menší podíl tvoří ještě tržby za prodej dlouhodobého majetku a materiálu.

Dále podnik vlastní finanční investice v podnicích AGROFIN Svitavy a.s. a Čistička semen Pomezí a.s.

Na financování podniku se také podílí cizí zdroje a to především dlouhodobé bankovní úvěry, v malém rozsahu i krátké bankovní úvěry. Díky nim se podnik dostává do situace, kdy je vyšší zadluženost.

Jak je vidět z tabulky 2, podnik se za sledované období potýká s nízkou ziskovostí, ale v průběhu sledovaného období zisk v podniku roste.

Tabulka 2: Zisk za sledované období (zdroj: vlastní zpracování)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
VH za účetní období [tis. Kč]	-1 669	801	1 820	2 809	7 418

Mezipodnikové srovnávání

Pro mezipodnikové srovnávání jsem vybrala podnik: Agro družstvo Sebranice (dále jen Agro). Hlavním předmětem podnikání je zemědělská výroba, právní forma je družstvo. Základní kapitál je 20 000 000 Kč. Statutárním orgánem je představenstvo a družstvo má 202 členů s kapitálovou účastí.

Dále u vybraných ukazatelů budou výsledky porovnávány s vybranou skupinou zemědělských podniků, které se podobají předmětem podnikání analyzovanému podniku. Informace jsou čerpány z databáze FADN CZ a Ústavu zemědělské ekonomiky.

2.2 Analýza na základě PEST

Pro podnik je důležité najít a zanalyzovat faktory, oblasti v jeho okolí, které jsou pro něj prospěšné a mají význam, a které naopak mohou znamenat hrozbu.

Polické faktory

Podnik se řídí různými zákony, vyhláškami a nařízeními vlády, které určuje Ministerstvo zemědělství a pod něj spadající příslušné orgány. Pro chod družstva je

velice důležitý zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, zákoník práce č. 262/2006 Sb., občanský zákoník Zákon č. 40/1964 Sb. a daňové zákony. Dále je nutné brát ohled na ochranu životního prostředí, která je upravena dle platných zákonů a vyhlášek. Nedílnou součástí jsou legislativní normy EU. Pro podnik bylo důležité zrušení mléčných kvót od dubna 2015.

Ekonomické faktory

Podnik ovlivňuje celková hospodářská situace země. Pokud vezmeme míru inflace a sledované období 2009- 2013, můžeme říci, že inflace v ČR v roce 2012 byla nejvyšší. V případě Pardubického kraje, kde podnik působí, se počet zaměstnaných zvyšuje a HDP kolísá.

Tabulka 3: Ekonomické ukazatelé (zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování)

Ukazatel		Období				
		2009	2010	2011	2012	2013
Pardubický kraj	HDP v běžných cenách [mil. Kč]	156 531	159 564	166 279	159 560	161 404
	Počet zaměstnaných	234 867	235 653	235 667	235 738	240 257
	ČR Míra inflace	1,0	1,5	1,9	3,3	1,4

Z tabulky 1 však vidíme, že v podniku klesá počet zaměstnanců. V roce 2013 je pokles o 15 pracovníků oproti roku 2009. Důvodem může být vysoký věk zaměstnanců, nedostatek nových kvalifikovaných pracovníků nebo menší potřeba pracovních sil, z důvodu modernějších technologií.

Sociální prostředí

Činnost podniku by měla být v lepším případě užitečná a výhodná jak pro podnik, tak i pro jeho okolí. To může být např. poskytování pracovních míst v místě sídla družstva a důležitá podpora a rozvoj venkova, kterou zemědělství poskytuje.

V podniku dochází k úbytku zaměstnanců, z důvodu především vysokého věku a bohužel potencionální uchazeči (mladí lidé, absolventi zemědělských škol) o tyto práce nejeví příliš zájem.

Technologická oblast

Rychlost zastarávání strojů a zařízení je v podniku velká, a podnik se tedy snaží řešit postupným obnovováním technologií, které umožňují podniku dosahovat i lepších výsledků hospodaření a především zvyšování konkurenceschopnosti. Podnik vlastní nové stroje, pořízené v roce 2013, jako je secí stroj, řezačka, traktory a sklízecí mlátička atd.

2.3 Analýza na základě SWOT

Určení silných a slabých stránek je pro podnik velmi důležité. Silných stránek by podnik měl patřičně využívat a ty slabé odhalovat a zdokonalovat. Dále je vhodné, aby se podnik zaměřil na hrozby, kterých je nutné se vyvarovat a příležitosti využít ve svůj prospěch.

Tabulka 4: Vnitřní analýza (zdroj: vlastní zpracování)

Vnitřní analýza	
Silné stránky	Slabé stránky
Dobrá pověst u kupujících	Zastaralé technologie a zařízení
Dobré dodavatelsko- odběratelské vztahy	Zranitelnost konkurenčními tlaky
Poskytování pracovních míst	Snižování stavu zaměstnanců
Konkurenční výhoda: pěstování paličkovice nachové pro lékařské účely	

Silnou stránkou tohoto družstva je, že poskytuje pracovní místa především lidem v místě působení a má tedy určitou odpovědnost vůči svému okolí. Družstvo zde působí již mnoho let a vybudovalo si velmi dobrou pověst u svých zákazníků, dobré dodavatelsko- odběratelské vztahy a stálou síť odběratelů. Za zmínku také stojí to, že se

podnik odlišuje od konkurence pěstováním paličkovice nachové, která se používá zejména pro lékařské účely.

Jelikož se v okolí podniku nachází několik zemědělských podniků, ale i živnostníků podnikajících v zemědělství, je zde velká zranitelnost konkurenčními tlaky. Je tedy vhodné se od konkurence odlišovat, pokud je to možné a finanční situace podniku to dovolí. Vzniká tu boj o zákazníky.

Tabulka 5: Vnější analýza (zdroj: vlastní zpracování)

Vnější analýza	
Příležitosti	Hrozby
Nové technologie	Vstup nových konkurentů na trh
Zvýšená poptávka	Působení přírodních vlivů
	Nepříznivá vládní politika
	Nestálost cen výrobků

Vznik nové technologie je velkou příležitostí pro toto odvětví- podnik. Modernější technologie zajišťují kvalitnější výrobky, rychlejší zpracování a tím i zajištění lepšího uspokojování potřeb zákazníků, odběratelů atd. Zvýšená poptávka ze zahraničí či České republiky o kvalitní zemědělské produkty může vyvolat vstup na nové trhy a hledání nových zákazníků, a tím i podporu odbytu podniku a dodávání další skupině zákazníků.

Velkou hrozbou pro podnik je možný vstup dalšího konkurenta na trh. To může vyvolat cenovou válku s konkurencí a snižování zisku. Další hrozbou pro podnik může být nepříznivá vládní politika. Fungování podniku je závislé na dotacích. Nepříznivá vládní politika by mohla snížit podporu financování tohoto odvětví. Největší hrozbou pro podnik jsou výkyvy v počasí, které ovlivňují chod rostlinné výroby. Výkupní ceny ovlivňují výše tržeb podniku.

2.4 Finanční analýza

V této podkapitole se již budeme věnovat samotnému výpočtu jednotlivých ukazatelů. Nejprve to budou absolutní (stavové) ukazatelé, následují poměrové, rozdílové a provozní ukazatelé a na závěr to jsou soustavy ukazatelů. Bude zde využito tabulek a grafů a jejich rozbor.

2.4.1 Vertikální a horizontální analýza účetních výkazů

Jedná se o horizontální a vertikální analýzu. V této analýze se využívají účetní výkazy: rozvaha a výkaz zisku a ztráty za období 2009- 2013.

Vertikální analýza

Tato analýza slouží k procentnímu rozboru jednotlivých položek rozvahy. Jde o poměr položek výkazu k celkovým aktivům nebo pasivům vyjádřený v %.

Tabulka 6: Vertikální analýza aktiv (zdroj: vlastní zpracování)

Položka výkazu	Běžné účetní období (netto stav)				
	2009	2010	2011	2012	2013
AKTIVA CELKEM [%]	100%	100%	100%	100%	100%
Dlouhodobý majetek	64,19%	62,7%	64,08%	66,9%	63,78%
Dl. nehmotný majetek	0,18%	0,13%	0,08%	0,04%	-
Dl. hmotný majetek	61,63%	60,2%	61,72%	64,58%	61,64%
Finanční dl. majetek	2,38%	2,37%	2,27%	2,27%	2,14%
Oběžná aktiva	35,8%	37,29%	35,89%	33,06%	36,19%
Zásoby	24,81%	24,27%	22,94%	24,11%	23,1%
Krátkodobé pohledávky	3,64%	4,31%	5,22%	4,59%	5,42%
Peníze	0,04%	0,08%	0,08%	0,11%	0,07%
Bankovní účty	7,3%	8,61%	7,63%	4,24%	7,6%
Časové rozlišení aktiv	0,01%	0,01%	0,03%	0,04%	0,03%

Aktiva podniku jsou z největší části tvořena dlouhodobým majetkem, který během sledovaných let tvoří okolo 64 % celkového majetku. Nejvíce se na dlouhodobém majetku podílí dlouhodobý hmotný majetek, jehož hodnota je vždy vyšší než 60 %. Konkrétně stavby nejvíce navyšují hodnotu hmotného majetku, kdy jejich podíl se pohybuje v rozmezí 47 % až 39 % a má spíše klesající trend z důvodu odpisování budov. Oběžná aktiva tvoří spíše jednu třetinu aktiv podniku, na nichž mají nejvyšší podíl zásoby, které se většinou pohybují okolo 24 %. Z této analýzy je jasné, že podnik preferuje mít své peněžní prostředky spíše na bankovním účtu než v hotovosti.

Prostředky na bankovním účtu se pohybují okolo 7 a 8 %, avšak v roce 2012 je zaznamenán pokles a to až na 4 %.

Tabulka 7: Vertikální analýza pasiv (zdroj: vlastní zpracování)

Položka výkazu	Běžné účetní období (netto stav)				
	2009	2010	2011	2012	2013
PASIVA CELKEM [%]	100%	100%	100%	100%	100%
Vlastní kapitál	26,92%	26,84%	26,59%	28,2%	31,43%
Základní kapitál	10,82%	10,52%	9,87%	9,64%	9%
Fondy ze zisku	16,26%	15,84%	15,52%	15,25%	14,6%
HV běžného úč. období	-1,32%	0,63%	1,37%	2,12%	5,28%
Cizí zdroje	73,06%	73,15%	73,37%	71,74%	68,51%
Dlouhodobé závazky	51,56%	51,9%	49,01%	48,43%	44,98%
Krátkodobé závazky	6,21%	6,77%	3,76%	5,76%	7,85%
Bank. úvěry a výpomoci	12,63%	11,85%	16,08%	14,61%	12,56%
Časové rozlišení pasiv	0,02%	-	0,02%	0,05%	0,05%

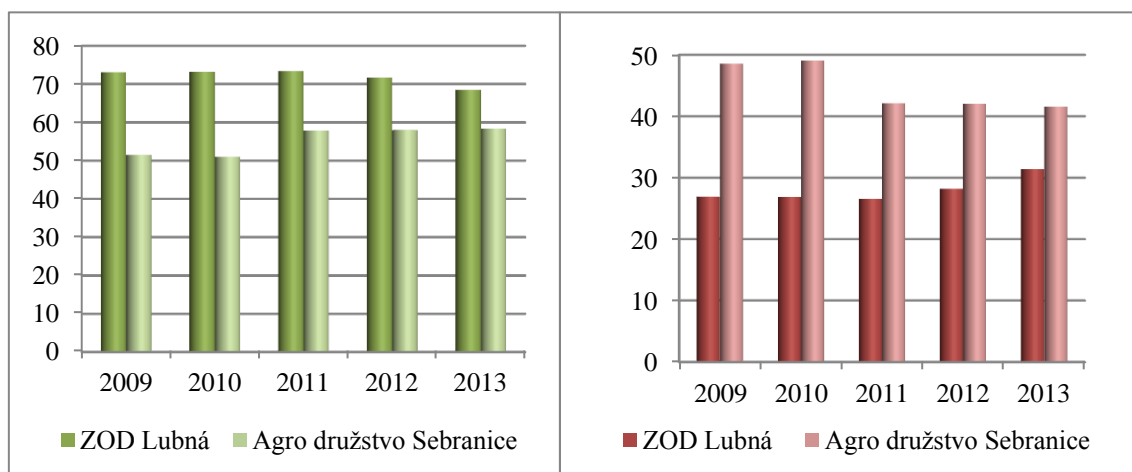
Z výsledků v tabulce 3 můžeme říci, že cizí zdroje tvoří převážnou většinu pasiv podniku. Jejich procentní podíl se pohybuje v letech 2009- 2012 vždy nad 70 %, avšak v roce je viditelný pokles na 68 %. Nejvyšší podíl na cizích zdrojích mají dlouhodobé závazky, které klesají (v roce 2009 je to 51,56 % a v roce 2013 přibližně 45 %), konkrétně jiné dlouhodobé závazky: závazky z titulu nevypořádaných majetkových nároků oprávněných osob na transformaci družstva. Nedílnou součástí jsou ale i bankovní úvěry a výpomoci, které mají nejvyšší hodnotu v roce 2011. Podnik většinou financuje nové stroje a zařízení pomocí bankovních úvěrů.

Ve sledovaném období vlastní kapitál mírně stoupá, a to díky rostoucímu hospodářskému výsledku, který byl v roce 2013 nejvyšší a tvořil 5,28 % na vlastním kapitálu. Největší podíl však mají fondy ze zisku, které se razantně nemění, ale podílí se vždy okolo 15 % na vlastním kapitálu podniku. Neméně důležitý je ale i základní kapitál, který ve sledovaných letech klesá. Důvodem může být úbytek kapitálových účastí členů družstva.

Pokud porovnáme jednotlivé položky rozvahy (viz. příloha 4) s konkurenčním podnikem Agro družstvo Sebranice, můžeme říci, že dlouhodobý majetek se u obou podniků pohybuje v podobných hodnotách. Agro má vyšší podíl finančního majetku, z důvodu vlastnictví majoritních podílů v zemědělských družstvech v okolí, a ostatních menších podílů. Oběžná aktiva vykazují také podobné hodnoty, ale Agro má vyšší podíl zásob a také krátkodobých pohledávek. Analyzovaný podnik má vyšší hodnotu bankovních účtu, než podnik konkurenční a to až několikanásobně.

Největší rozdíly však vidíme u položek pasiv. Zatímco u Zemědělského obchodního družstva Lubná vidíme, že je z větší části financován cizími zdroji, u Agro družstva Sebranice je vidět financování vyrovnané. Vlastní kapitál se pohybuje v rozmezí 41–49 % za sledované období a cizí kapitál mezi 51–58 %. Analyzovaný podnik má nižší stav krátkodobých pohledávek a dokonce i nižší stav bankovních úvěrů a výpomocí.

Z níže uvedeného grafu je možné vidět poměry cizích zdrojů a vlastního kapitálu v porovnání let 2009 až 2013 u obou podniků.

Graf 1: Vývoj cizích a vlastních zdrojů (zdroj: vlastní zpracování)

Horizontální analýza

Touto analýzou vyjadřujeme meziroční změny hodnot jednotlivých položek výkazů vyjádřených v %.

Tabulka 8: Horizontální analýza rozvahy (zdroj: vlastní zpracování)

Položka výkazu	Běžné účetní období (netto stav)			
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
AKTIVA CELKEM [%]	0,51%	4,18%	-0,33%	6,32%
Dlouhodobý majetek	-1,81%	6,48%	4,02%	1,36%
Dl. nehmotný majetek	-24,88%	-33,73%	-49,09%	-100%
Dl. hmotný majetek	-1,81%	6,83%	4,26%	1,48%
Finanční dl. majetek	0	0	-0,43%	0
Oběžná aktiva	4,68%	0,26%	-8,18%	16,38%
Zásoby	-1,64%	-1,56%	4,76%	1,85%
Krátkodobé pohledávky	18,98%	26,11%	-12,37%	25,51%
Peníze	72,88%	16,66%	27,73%	-28,94%
Bankovní účty	18,60%	-7,67%	-44,6%	90,3%
Časové rozlišení aktiv	0	140%	63,88%	-16,94%
PASIVA CELKEM [%]	0,51%	4,18%	-0,33%	6,32%
Vlastní kapitál	0,22%	3,23%	5,68%	18,49%
Základní kapitál	-2,19%	-2,24%	-2,75%	-0,70%
HV běžného úč. období	147,99%	127,21%	54,34%	164,08%
Cizí zdroje	0,64%	4,5%	-2,55%	1,53%
Dlouhodobé závazky	1,17%	-1,61%	-1,5%	-1,25%
Krátkodobé závazky	9,62%	-11,47%	-0,26%	44,84%
Bank. úvěry a výpomoci	-5,75%	41,42%	-7%	-5,81%
Časové rozlišení pasiv	0	0	112,12%	12,85%

Z tabulky 4 vidíme, že celková aktiva a pasiva podniku rostou, tedy až na rok 2012, kdy byl pokles oproti roku 2011 o 0,33 %. Největší nárůst byl v roce 2013, kdy aktiva i pasiva vzrostla o 6,32 % oproti roku 2012. O analýze dlouhodobého majetku můžeme konstatovat, že růst hodnot od roku 2011 je menší. Dlouhodobý nehmotný majetek ve sledovaném období neustále klesá, v roce 2013 je dokonce nulový. Dlouhodobý hmotný majetek vykazuje v roce 2010 pokles oproti roku 2009, v dalších letech již ale roste. Jedinou položkou, která u dlouhodobého majetku roste, je samostatné movité věci (podnik pořizuje ve sledovaných letech stroje pro chod výroby).

U oběžných aktiv zaznamenáváme pokles v roce 2012 oproti roku 2011 o 8,18 %, které mohlo způsobit prudké snížení stavu bankovních účtů (rozdíl mezi roky je 4 511 tis. Kč) a snížení krátkodobých pohledávek, konkrétně snížení daňových pohledávek vůči státu. V roce 2013 u oběžných aktiv vidíme již nárůst o 16,38 % oproti roku 2012, především je to nárůst stavu běžného účtu, který vzrostl o 90,3 %. Zásoby mají kolísavý charakter a jejich stav nejvíce ovlivňují změny v položce Materiál a Zvířata.

O položce vlastní kapitál můžeme říci, že hodnoty meziročně rostou, i když položka základního kapitálu vykazuje každoroční pokles. Vlastní kapitál má nejvyšší nárůst v roce 2013 oproti roku 2012 a to o 18,49 %. U hospodářského výsledku běžného účetního období vidíme nejvyšší nárůst v roce 2010 oproti roku 2009 o 147 % a v roce 2013 oproti roku 2012 a to o 164 %. Stav dlouhodobých závazků se během sledovaného období nemění, ale u stavu krátkodobých závazků je viditelný nárůst v roce 2013 oproti roku 2012 téměř o 45 %. Největší nárůst bankovních úvěrů je v roce 2011 a to o 41 % oproti roku přechozímu.

Tabulka 9: Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty (zdroj: vlastní zpracování)

Položka výkazu		Běžné účetní období (netto stav)			
		2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
I.	Tržby za prodej zboží	0	0	0	0
II.	Výkony	3,93%	6,93%	-0,43%	9,06%
II.1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	8,23%	7,33%	-0,61%	11,12%
B.	Výkonová spotřeba	-1,24%	6,69%	8,88%	-5,59%
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	-0,59%	11,36%	3,82%	-7,55%
+	Přidaná hodnota	13,37%	7,31%	44,54%	22,32%
C.	Osobní náklady	5,69%	-1,65%	0,45%	-0,97%
C.1.	Mzdové náklady	3,76%	-2,22%	0,92%	-1,05%
D.	Daně a poplatky	-2,75%	-9,07%	-47,19%	5,51%
III.	Tržby z prodeje dl. majetku	15,3%	-12,07%	0,72%	31,33%

VI.	Ostatní provozní výnosy	2,63%	0,69%	5,66%	13,46%
I.	Ostatní provozní náklady	-7,5%	-1,15%	-10,07%	-4,77%
*	Provozní výsledek hospodaření	-148,77%	155,81%	-32,99%	446,48%
N.	Nákladové úroky	-40,09%	18,48%	33,62%	-9,33%
*	HV z finančních operací	-91,33%	66,66%	-3957,5%	-105,25
**	HV za běžnou činnost	-148,02%	134,58%	49,49%	164,07%
***	HV za účetní období	-147,99%	127,21%	54,34%	164,08%
	HV před zdaněním	-141,63%	151,77%	35,66%	178,77%

Položka Tržby za zboží je nulová, podnik se této činnosti nevěnuje. Důležitou položkou výkazu zisku a ztráty jsou výkony. Jejich vývoj je každoročně rostoucí a poté klesající- od roku 2009 do roku 2011 hodnoty rostou, avšak v roce 2012 zaznamenáváme menší pokles a následný růst v dalším roce. Tyto hodnoty ovlivňuje růst tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb, u kterých můžeme konstatovat, že stále rostou, až na minimální pokles v roce 2012 (pokles o 295 tis. Kč). U položky výkonové spotřeby vidíme, že v roce 2010 poklesla, v následujících třech letech roste, ale v roce 2013 sledujeme další pokles. Velikost výkonové spotřeby nám ovlivňuje spotřeba materiálu a energie a navíc ještě položka služeb. U těchto dvou položek zaznamenáváme kolísající trend. Přidaná hodnota v roce 2012 vysoce vzrostla oproti roku 2011 a to 44,54 %, tj. o 8 997 tis. Kč a v dalším roce taky roste (o 6 519 tis. Kč). Přidaná hodnota roste rychleji než tržby, ty rostou spíše klesajícím tempem. Je vidět, že podniku se v těchto letech dařilo. Osobní náklady v roce 2010 nepatrně vzrostly, ale v dalších letech podnik drží tyto hodnoty na stejné úrovni (pohybují se přibližně okolo 16 500 tis. Kč za sledované období).

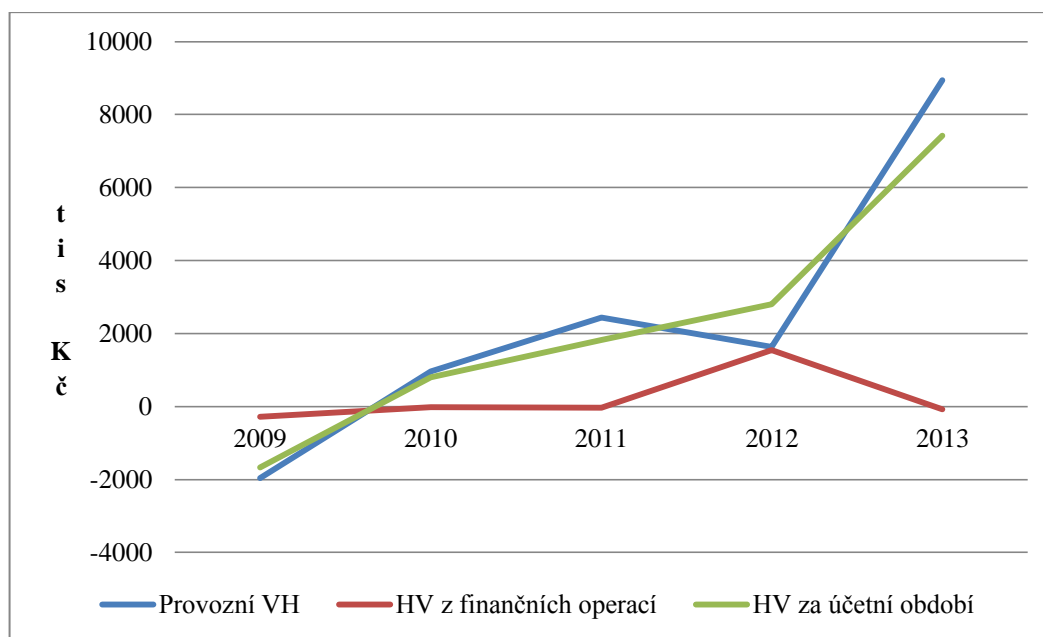
V roce 2009 je provozní výsledek hospodaření v minusu, v dalších letech roste. V roce 2013 vzrostl nejvíce (až na 8 946 tis. Kč) díky vysokým výkonům a větší hodnotou ostatních provozních výnosů.

Hospodářský výsledek z finančních operací se za sledované období pohybuje stále v minusových hodnotách. Důvodem je čerpání úvěrů a placení úroků z úvěru. Výjimkou je rok 2012, kdy výsledek hospodaření vzrostl oproti roku 2011 o 3 957 %.

To bylo způsobeno finančními výnosy, které podnik získal z podílu na zisku (1 680 tis. Kč) v Mlékárenském sdružení.

Hospodářský výsledek za běžnou činnost od roku 2010 roste, pouze v roce 2009 měl zápornou hodnotu z důvodu záporného provozního výsledku hospodaření. Položky v tomto roce mají nízké hodnoty, v dalších letech rostou. V roce 2013 nabývá nejvyšší hodnoty.

Hospodářský výsledek za účetní období se odvíjí od hodnoty hospodářského výsledku za běžnou činnost. Z vypočtených hodnot však vidíme, že jsou tyto procentuální změny téměř stejné. To způsobují minimální, skoro nulové, hodnoty mimořádných nákladů a výnosů, a tím tedy i mimořádného výsledku hospodaření. Nejvyšší hodnoty je dosaženo opětovně v roce 2013, kdy vzrostla o 164 % (o 4 609 tis. Kč) oproti roku 2012.

Graf 2: Vývoj hospodářského výsledku (zdroj: vlastní zpracování)

2.4.2 Analýza poměrových ukazatelů

Mezi hlavní poměrové ukazatele patří ukazatelé likvidity, zadluženosti, aktivity, rentability. Tato analýza vychází z účetních výkazů- rozvahy a výkazu zisku a ztráty a podává uživatelům rychlou představu o finanční situaci podniku.

Ukazatelé likvidity

Tabulka 10: Ukazatelé likvidity (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatel likvidity	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Hotovostní	1,18	1,28	1,34	0,75	2,32
Pohotová	1,77	1,92	2,25	1,55	1,66
Běžná	5,76	5,5	6,23	5,73	4,61

Tabulka 11: Ukazatelé likvidity Agro družstva Sebranice (zdroj: vlastní zpracování)

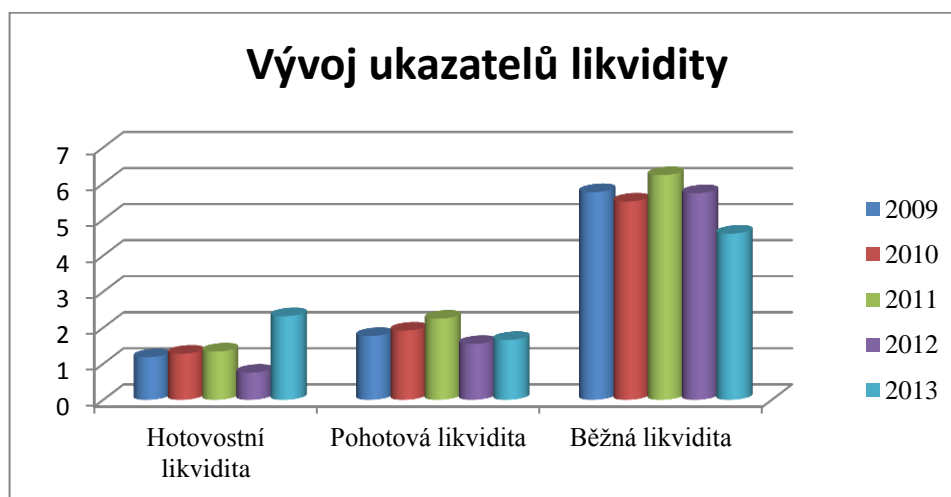
Ukazatel likvidity	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Hotovostní	1,82	0,17	0,02	0,06	0,06
Pohotová	3,15	1,28	0,75	1,39	1,66
Běžná	6,41	3,04	1,62	2,05	2,52

Hotovostní likvidita zohledňuje pouze peněžní prostředky, tj. peníze v pokladně a na bankovních účtech, krátkodobé cenné papíry, šeky atd. Ukazatel se pohybuje nad hodnotou 1 a dále roste. Výjimkou je rok 2012, kdy hodnota klesla pod 1 na 0,75. Můžeme tedy konstatovat, že podnik disponuje s větším množstvím peněžních prostředků a je schopen hradit své krátkodobé závazky. Konkurenční podnik má spíše opačný problém, v letech 2010–2013 nedosahuje ani spodní hranice doporučených hodnot. Důvodem je růst hodnot krátkodobých závazků.

Výsledky pohotové likvidity, očištěné o nejméně likvidní část oběžných aktiv – zásoby, se pohybují nad hodnotou 1 a kolísají. Vyšší hodnota je přívětivá pro věřitele, při poskytování úvěrů, ale není příznivá pro vedení a vlastníky podniku, protože váže mnoho aktiv v podobě pohotových prostředků a ty tak nesou malý úrok – nejsou výnosné. U Agra vidíme, že hodnoty jsou též vyšší než 1, a z toho vyplývá, že situace v obou podnicích je podobná.

Běžná likvidita se pohybuje ve všech sledovaných obdobích nad doporučenými hodnotami z důvodů vysokého stavu oběžných aktiv (konkrétně zásob). Čím vyšší hodnota, tím je menší riziko platební neschopnosti podniku do budoucna. Vypovídá tedy o tom, že podnik je schopen uspokojit své věřitele, pokud by proměnil svá oběžná

aktiva na hotovost. U konkurenčního podniku běžná likvidita klesá a v letech 2011–2013 se nachází v doporučených hodnotách.

Graf 3: Vývoj ukazatelů likvidity ZOD Lubná (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatelé zadluženosti

Tyto ukazatelé zobrazují vztah mezi vlastním kapitálem a cizími zdroji. Podniky spíše volí cizí kapitál, jelikož je levnější než vlastní. Mezi tyto ukazatelé patří celková zadluženost, míra zadluženosti, úrokové krytí a krytí dlouhodobého majetku dlouhodobými zdroji.

Tabulka 12: Ukazatelé zadluženosti (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatelé zadluženosti	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Celková zadluženost [%]	73%	73%	73%	71%	68%
Míra zadluženosti [krát]	2,71	2,72	2,75	2,54	2,18
Úrokové krytí	-2,75	1,91	4,06	4,12	12,68
Krytí dlouhodobého majetku dl. zdroji	1,22	1,25	1,18	1,15	1,19

V letech 2009–2011 se zadluženost pohybuje kolem 73 %, od roku 2012 má klesající trend, kdy se dostává v roce 2013 na 68 %. Vysokou zadluženost způsobuje vysoký podíl cizích zdrojů, konkrétně čerpání bankovních úvěrů, a nižší hodnoty celkových aktiv. S vyšší zadlužeností roste i tak riziko pro věřitele.

Do roku 2011 míra zadluženosti roste minimálně, od roku 2012 spíše klesá, tzn., že podíl cizích zdrojů podniku do roku 2011 roste, následně klesá. Při poskytování bankovního úvěru se banka na základě tohoto ukazatele může rozhodovat, zda úvěr poskytnout či ne. Avšak z vypočteného ukazatele vidíme, že se hodnoty pohybují vždy nad 200 %, a to znamená, že podnik je pro banku rizikový klient. Cizí zdroje převyšují vlastní kapitál.

Úrokové krytí nám podává informaci o tom, kolikrát je zisk vyšší než úroky. V případě analyzovaného podniku se hodnota pohybuje v roce 2009 dokonce v záporné hodnotě, kterou způsobuje záporný zisk před zdaněním a úroky. V dalších letech tento ukazatel roste a v roce 2013 je dokonce nejvyšší díky zvyšujícímu se zisku. Dle Sedláčka (2011) zisk převyšuje v podniku úrokové náklady a to i nad doporučenou hodnotu 3x až 6x.

Ukazatel krytí dlouhodobého majetku dlouhodobými zdroji se vždy nachází nad hodnotou 1, a můžeme tedy říci, že v podniku dochází k překapitalizaci. V podniku se nachází velký objem kapitálu. Tato strategie financování se jeví jako dražší, ale bezpečnější. Jedná se o stav, kdy podnik neefektivně využívá cizí zdroje a vlastní zdroje ke krytí oběžných aktiv.

Tabulka 13: Zadluženost vybrané skupiny zemědělských podniků (zdroj: databáze FADN, vlastní zpracování)

Ukazatel	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Celková zadluženost [%]	26	23	30	33	32

Pokud porovnáme analyzovaný podnik a skupinu vybraných zemědělských podniků, vidíme, že zadluženost u vybrané skupiny je podstatně nižší. Pohybuje se průměrně max. do 33 %, kdežto u analyzovaného podniku je v některých letech až dvojnásobně, někdy i téměř trojnásobně vyšší.

Ukazatelé rentability

Ve výpočtech ukazatelů rentability tržeb a rentability celkového kapitálu bude využito zisku v podobě EBIT a u ukazatele rentability tržeb bereme v úvahu tržby za prodej vlastních výrobků a služeb. Tržby za prodej zboží podnik nevykazuje.

Tabulka 14: Ukazatelé rentability ZOD Lubná (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatelé rentability		Běžné účetní období				
[%]		2009	2010	2011	2012	2013
ROS		-5,00	2,10	4,90	6,70	16,80
ROE		-4,90	2,30	5,10	7,50	16,80
ROA		-1,76	0,70	1,77	2,40	6,30
ROCE		-1,88	0,78	1,87	2,56	6,90

Tabulka 15: Ukazatelé rentability Agro družstva Sebranice (zdroj: vlastní zpracování)

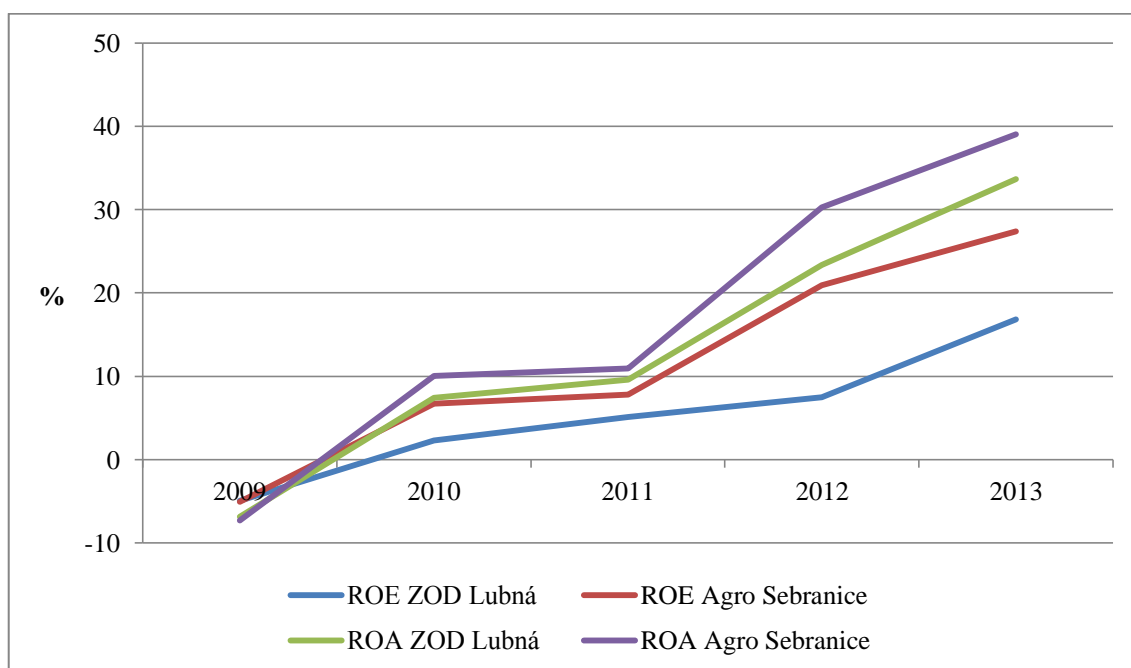
Ukazatelé rentability		Běžné účetní období				
[%]		2009	2010	2011	2012	2013
ROS		-1,04	5,36	2,25	7,84	8,85
ROE		-0,18	4,41	2,70	13,44	10,56
ROA		-0,43	2,64	1,40	6,94	5,37
ROCE		-0,48	3,02	1,95	9,90	6,90

Rentabilita tržeb (ROS) udává, kolik zisku připadá na 1 Kč tržeb. V roce 2009 se tento ukazatel dostal do ztráty, díky zápornému VH před zdaněním a úroky (EBIT). V roce 2010 připadá 2,1 haléřů zisku před zdaněním na 1 Kč tržeb a v následujících letech dále roste. V roce 2013 se dokonce dostává na téměř 17 haléřů, takže můžeme říci, že tento ukazatel je pro podnik efektivní- rostoucí hodnoty vypovídají o výnosnosti tržeb. Při mezipodnikovém srovnávání vidíme, že u konkurenčního podniku hodnoty ukazatele spíše kolísají a jsou vyšší než u podniku analyzovaného. Výjimku tvoří roky 2011 a 2013.

Pokud se podíváme na ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE), vidíme, že hodnota pro rok 2009 je pro podnik negativní. Může se jednat o vliv hospodářské krize na zemědělské podniky, kdy také podnik vykazuje v tomto období ztrátu. V dalších letech tento ukazatel roste díky rostoucímu zisku a dostává se až na hodnotu 16,8 haléřů, kdy se jedná o rok pro podnik úspěšný z hlediska tohoto ukazatele. Konkurenční podnik vykazuje rozdílné hodnoty ve sledovaných obdobích oproti analyzovanému podniku.

Rentabilita celkového kapitálu (ROA) má rostoucí trend podobně jako u rentability vlastního kapitálu. V roce 2009 se též nachází v záporné hodnotě, a od roku 2010 roste. Můžeme tedy konstatovat, že výnosnost podniku roste, bez ohledu na to, jak je financován (cizími nebo vlastními zdroji). Vycházíme tedy z toho, že podnik je od roku 2010 výdělečný, avšak v tomto roce není hodnota ještě tak vysoká, jako v roce 2013, kdy se podnik dostává na hodnotu 6,3 haléřů. Podnik tedy efektivně hospodaří s aktivy, tj. platebními prostředky, zásobami, investicemi atd. U konkurenčního podniku tento ukazatel též ve sledovaném období kolísá.

O rentabilitě dlouhodobého investovaného kapitálu (ROCE) můžeme říci, že kopíruje vývoj ostatních ukazatelů rentability. V roce 2009 je zde také záporná hodnota, dále však hodnoty rostou, jelikož se i navyšují hodnoty jednotlivých položek ve vzorci. Zvyšuje se vlastní kapitál a EBIT, dlouhodobé závazky se však snižují a bankovní úvěry mají kolísavý charakter. Tento rostoucí trend je výhodný pro věřitele (akcionáře) a podává jim tak přehled, kolik VH před zdaněním podnik získal z 1 Kč, kterou do podniku investovali. V roce 2013, kdy je hodnota za sledované období nejvyšší, je to 6,9 haléřů na 1 Kč zisku. Pokud porovnáme oba podniky, hodnoty vyšší vykazuje podnik konkurenční.

Graf 4: Vývoj ukazatelů rentability (zdroj: vlastní zpracování)

Z grafu 4 je patrné, že oba ukazatelé ROA a ROE mají u obou podniků podobný vývoj.

Ukazatelé aktivity

Dávají podniku přehled o tom, jak efektivně hospodaří se svým aktivy (zásobami, majetkem atd.). Tyto ukazatelé poměřují jednotlivé položky výkazu zisku a ztráty a rozvahy.

Tabulka 16: Ukazatelé aktivity ZOD Lubná (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatelé aktivity	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Obrat aktiv [krát]	0,32	0,35	0,36	0,36	0,37
Doba obratu zásob [dny]	275	250	229	242	222
Doba obratu pohledávek [dny]	41	45	52	46	52
Doba obratu závazků [dny]	69	70	58	58	73

Tabulka 17: Ukazatelé aktivity Agro družstvo Sebranice (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatelé aktivity	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Obrat aktiv [krát]	0,41	0,49	0,62	0,88	0,60
Doba obratu zásob [dny]	143	129	110	52	74
Doba obratu pohledávek [dny]	58	81	88	104	137
Doba obratu závazků [dny]	44	74	127	80	86

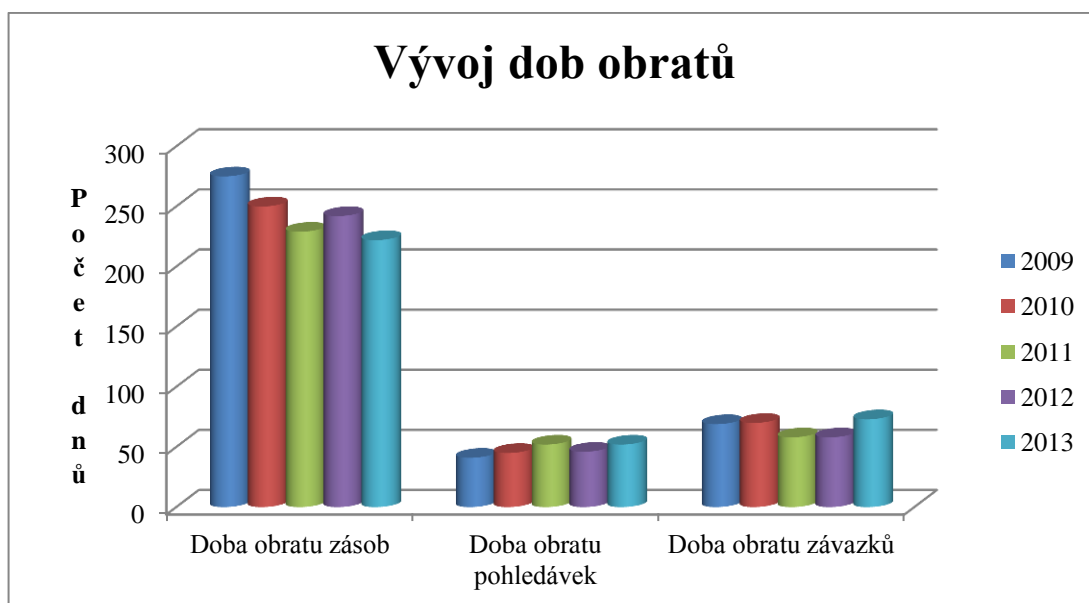
Obrat aktiv vypovídá o schopnosti podniku využívat svůj majetek efektivně. U tohoto ukazatele se doporučuje hodnota rovna 1 nebo vyšší. Na základě vypočtených hodnot můžeme říci, že celková aktiva podniku se v tržbách neobrátní ani jednou za sledovaný rok. V zemědělství jsou však důležité skladové prostory, i prostory pro chov

zvířat. I u konkurenčního podniku vidíme také rostoucí vývoj, ale jsou zde vyšší hodnoty a v roce 2012 je přiblížení k hodnotě 1.

Doba obratu zásob je v roce 2009 nejvyšší a to 275 dnů a během sledovaného období klesá až na 222 dnů v roce 2013. Pro lepší situaci v podniku je dobré, aby doba obratu byla co nejnižší, ne však vždy je to v zemědělství možné. Můžeme tedy říct, že se podnik snaží dobu obratu zásob snižovat. Hodnoty doby obratu zásob u konkurence jsou podstatně nižší.

Ukazatel doby obratu pohledávek ukazuje podniku, za jakou dobu jsou pohledávky splaceny. V analyzovaném podniku hodnota kolísá v rozmezí 41–52 dní, kdy v letech 2011 a 2013 je nejvyšší a v roce 2009 nejnižší. Pokud bereme v potaz běžnou dobu splatnosti faktur 30 dní, náš ukazatel tuto dobu překračuje nejvíce o 22 dní za sledované období. Pokud porovnáme s konkurenčním podnikem, ten tuto dobu překračuje mnohem více.

Doba obratu závazků podává přehled o době, která uplyne mezi nákupem a jeho úhradou. V podniku se tato doba pohybuje od 58 dní do 73 dní za sledované období. Optimální je, pokud porovnááme dobu obratu pohledávek a dobu obratu závazků, aby doba obratu pohledávek byla kratší. Jak můžeme vidět z grafu 6, tuto podmínku podnik splňuje. Konkurenční podnik však tuto podmínku nesplňuje (až na rok 2011).

Graf 5: Vývoj dob obratů ZOD Lubná (ukazatelé aktivity) (zdroj: vlastní zpracování)

2.4.3 Analýza rozdílových ukazatelů

Čistý pracovní kapitál

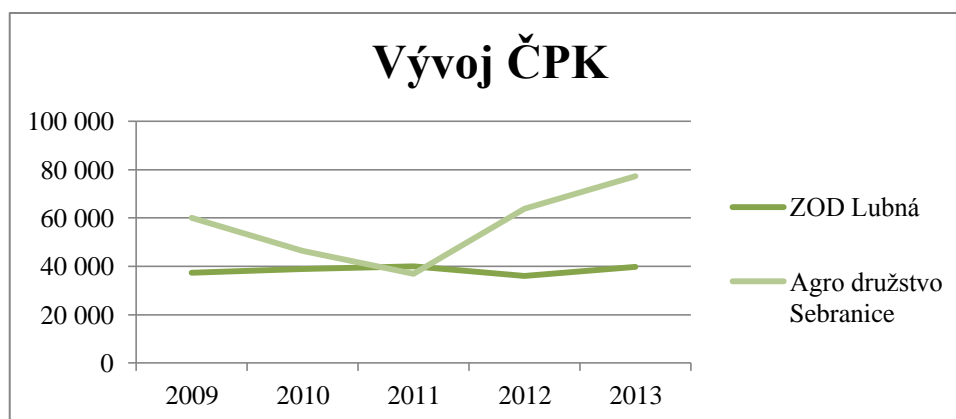
Tento ukazatel představuje volné finanční prostředky, které podniku zůstanou v případě, že uhradil všechny své krátkodobé závazky. Hodnoty ukazatele za sledované období jsou kladné a kolísají a můžeme tedy říci, že podnik je schopen vždy uhradit své krátkodobé závazky a jeho platební schopnost není tedy ovlivněna. Nejvyšší hodnota je v roce 2011 a to 39 895 tis. Kč. Hodnoty u konkurenčního podniku jsou v letech 2009, 2012 a 2013 podstatně vyšší z důvodu vyšších hodnot oběžných aktiv i vyšších krátkodobých závazků. V roce 2010 a 2011 vykazují oba podniky méně rozdílné hodnoty ukazatele.

Tabulka 18: Čistý pracovní kapitál ZOD Lubná (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatel [tis. Kč]	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Čistý pracovní kapitál	37 418	38 781	39 895	36 027	39 767

Tabulka 19: Čistý pracovní kapitál Agro družstva Sebranice (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatel [tis. Kč]	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Čistý pracovní kapitál	60 116	46 305	36 959	63 745	77 238

Graf 6: Vývoj čistého pracovního kapitálu (zdroj: vlastní zpracování)

V případě, že bychom porovnávali čistý pracovní kapitál a celková aktiva, z tabulky 20 je vidět, že výsledné hodnoty se pohybují na spodní hranici doporučených hodnot 30–50 %.

Tabulka 20: Podíl ČPK na celkových aktivech (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatel [%]	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
ČPK/ Celková aktiva	29,59	30,51	30,13	27,30	28,34

Čisté pohotové prostředky a Čistý peněžní majetek

Ukazatel ČPP nám říká, že je podnik schopen v letech 2009 až 2011 uhradit své krátkodobé závazky a navíc podniku část finančních prostředků zůstane. Problém nastává v roce 2012 a 2013, kdy podnik nemá dostatek peněžních prostředků na uhrazení krátkodobých závazků. V roce 2012 to má za důsledek pokles stavu bankovních účtů, v roce 2013 stav účtu sice roste, ale zvyšují se ale i krátkodobé závazky.

Tabulka 21: Čisté pohotové prostředky a Čistý peněžní majetek (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatel [tis. Kč]	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Čisté pohotové prostředky	1 437	2 442	2 606	-1 852	-248
Čistý peněžní majetek	6 046	7 926	9 522	4 208	7 358

U ukazatele ČPM vidíme rostoucí trend do roku 2011. V roce 2012 nám ukazatel mírně klesl, ale v dalším roce je zase viditelný nárůst. Podnik je tedy schopen uhradit svá krátkodobá pasiva (krátkodobé závazky) z oběžných aktiv, které jsou očištěné o zásoby.

2.4.4 Analýza provozních ukazatelů

V této práci je použito ukazatelů nákladovosti výnosů, produktivity práce z přidané hodnoty nebo průměrné mzdy na pracovníka. Dále se však můžeme setkat ale

i s jinými, více používanými ukazateli (např. materiálová náročnost výkonů, produktivita z výkonů, mzdová produktivita atd.).

Nákladovost výnosů

Tento ukazatel by měl mít klesající trend. Tuto podmínky hodnoty do roku 2012 splňují, avšak v roce 2013 vidíme menší nárůst. Zatížení výnosů náklady je v roce 2009 nejvyšší, a to až 2x. Pokud ukazatel porovnáme se skupinou vybraných zemědělských podniků, vidíme, že skupina klesající podmínku splňuje, až na rok 2013, kdy je menší nárůst. V letech 2010–2013 je viditelné, že náklady nezatěžují výnosy ani jednou.

Tabulka 22: Nákladovost výnosů (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatel [krát]	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Nákladovost výnosů	2,05	2,02	2,03	1,53	1,65
Nákladovost výnosů skupiny podniků	1,02	0,97	0,94	0,92	0,95

Produktivita práce z přidané hodnoty

Vypočtením produktivity práce z přidané hodnoty dostáváme přidanou hodnotu v penězích, kterou vyrobil zaměstnanec podniku v hodnoceném období, popř. jaká byla přidaná hodnota vytvořená za odpracovanou hodinu zaměstnancem podniku. Je tedy patrné, že s úbytkem pracovníků za sledované období se zvyšuje přidaná hodnota.

Tabulka 23: Produktivita z přidané hodnoty ZOD Lubná (zdroj: vlastní zpracování)

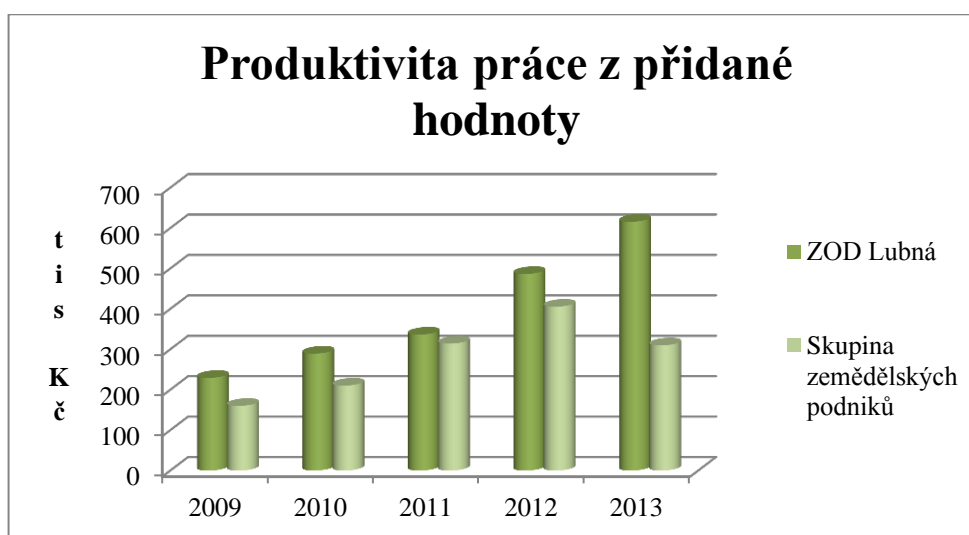
Ukazatel [tis. Kč]	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Produktivita práce z přidané hodnoty	229,42	289,58	336,65	486,6	615,77
Průměrná mzda na pracovníka	215,85	256,23	273	274,25	280,93

To samé platí pro ukazatel průměrné mzdy na pracovníka. Se snižujícím počtem pracovníků v podniku, a tím i vyšším výkonem jednotlivých pracovníků, roste ve sledovaném období průměrná mzda.

U skupiny zemědělských podniků je u ukazatele produktivity práce z přidané hodnoty rostoucí vývoj hodnot do roku 2012, v roce 2013 je menší pokles. Vyšší hodnoty produktivity však vykazuje analyzovaný podnik. U průměrné mzdy na pracovníka je to naopak, vyšší hodnoty jsou u skupiny podniků a mají rostoucí trend.

Tabulka 24: Produktivita z přidané hodnoty vybrané skupiny zem. podniků (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatel [tis. Kč]	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
Produktivita práce z přidané hodnoty	160,24	210,41	314,29	405,53	309,87
Průměrná mzda na pracovníka	241,72	240,80	277,43	312,94	324,65
Počet pracovníků	885	660	549	719	634

Graf 7: Produktivita práce z přidané hodnoty (zdroj: vlastní zpracování)

2.4.5 Analýza soustav ukazatelů

Při této analýze bude využito dvou bankrotních modelů.

Altmanova analýza

Dle vypočtených hodnot v letech 2009–2012 můžeme o analyzovaném podniku říci, že je bankrotní. Výjimkou je však rok 2013, kdy se podnik nachází nad doporučenou hodnotou 1,2 a je v tzv. šedé zóně. Nejnižší hodnotu vidíme v tabulce 25 v roce 2009, kdy se podnik dostal na hodnotu 0,65. To mohlo být ovlivněno hospodářskou krizí v České republice, která postihla i zemědělství.

Tabulka 25: Altmanova analýza (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatel	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013
X₁	0,21	0,21	0,21	0,19	0,81
X₂	0,01	0,005	0,005	0,017	0,03
X₃	-0,05	0,02	0,05	0,07	0,19
X₄	0,15	0,15	0,15	0,16	0,19
X₅	0,32	0,35	0,36	0,35	0,37
Z- score	0,65	0,75	0,79	0,8	1,6

Jak již bylo zmíněno, velkou váhu na tomto ukazateli má výpočet rentability celkového kapitálu (ROA). Tento ukazatel za sledované období roste, což je pozitivní pro podnik. Ale s postupem času i další ukazatelé zvyšují svojí hodnotu, což má za důsledek růst tzv. Z- score.

Index IN05

U tohoto ukazatele jsou doporučovány hodnoty vyšší 1,6. Z tabulky 26 vidíme, že tuto podmínku podnik nesplňuje. Ve sledovaném období 2009–2011 se hodnoty pohybují dokonce i pod hranicí 0,9, což pro podnik znamenalo, že s 86% pravděpodobností šel k bankrotu. V dalších letech se hodnoty zvyšují a dostávají se do tzv. šedé zóny.

Tabulka 26: Index IN05 (zdroj: vlastní zpracování)

Ukazatel	Běžné účetní období				
	2009	2010	2011	2012	2013

0,13x(A/CZ)	0,18	0,17	0,06	0,18	0,19
0,04x(EBIT/Nákl.úroky)	0,07	0,08	0,16	0,16	0,36
3,97x(EBIT/A)	-0,07	0,03	0,07	0,09	0,25
0,21x(Výnosy/A)	0,15	0,01	0,01	0,02	0,01
0,09x(OA/Kr.závazky)	0,52	0,50	0,56	0,52	0,42
IN05	0,85	0,79	0,86	0,97	1,23

V letech 2009–2011 byla pro výpočet ukazatele EBIT/Nákladové úroky použita hodnota stávající, avšak v roce 2013 tento ukazatel překročil hodnotu 9 na 12,68. Pro tento rok byla tedy použita v ukazateli hodnota 9.

2.5 Souhrnné hodnocení podniku

V této kapitole bude provedeno souhrnné hodnocení určitých ukazatelů v podniku Zemědělského obchodního družstva Lubná během sledovaného období.

Po provedení vertikální a horizontální analýzy podniku se stav majetku za sledované období zvyšuje, až na rok 2012, kdy je menší pokles. Nejvíce se na růstu stálých aktiv podílí dlouhodobý hmotný majetek. Hodnotnou složkou jsou stavby, které podnik potřebuje pro chov zvířat a uchovávání zásob a výrobků. Růst samostatných movitých věcí zajišťuje nákup nových moderních strojů a zařízení pro efektivní zpracování výrobků a usnadňování jednotlivých prací. Oběžná aktiva se svou výší také podílí na celkových aktivech a to průměrně kolem 35 % z celkových aktiv. V zásobách je poměrně nejvíce vázána část aktiv. Jde o problematiku zemědělství, kdy je nutno některé výrobky déle skladovat. Dlouhodobé pohledávky podnik nevlastní vůbec, částečně jsou zastoupeny pohledávky krátkodobé, které však ve sledovaných letech nevykazují žádné výkyvy a pohybují se v rozmezí 4 000–8 000 tis. Kč. Finanční majetek, který nejvíce tvoří bankovní účty, v obdobích kolísá.

U celkových pasiv vidíme, že podnik je tvořen převážně z cizích zdrojů. Největší podíl tvoří dlouhodobé závazky, které se spíše snižují. Další významnou složkou je hodnota bankovních úvěrů, kdy podnik financuje nákup strojů a zařízení těmito zdroji. Vlastní kapitál podniku za sledované období roste.

Analýza poměrových ukazatelů nám dává obraz o tom, že ukazatelé likvidity se pohybují nad doporučenými hodnotami. Podnik je tedy schopen dostát svým závazkům a nehrozí platební neschopnost. U ukazatelů zadluženosti je z výsledků evidentní, že se podnik potýká s dlouhodobou vysokou zadlužeností a to především z důvodu vysokého podílu cizího kapitálu. Dále je vidět z ukazatelů aktivity, že podnik nemá problém s úhradou svých závazků. Pohledávky jsou hrazeny dříve než závazky, což je pro podnik výhodné.

U obou soustav ukazatelů je jasné, že se podnik v letech 2009–2012 nacházel v zóně bankrotu, ale hodnoty se postupem sledovaného období zlepšovaly. V roce 2013 podnik vykazuje nejvyššího zlepšení a dostává se do šedé zóny.

Hospodářský výsledek podniku se po dobu sledovaného období zlepšuje. Je však ovlivňován určitými faktory jako jsou výkupní ceny za mléko, tržby za prodej zvířat, chov zvířat, kolísání obchodních cen za rostlinné výrobky, produkce brambor a s tím související i chod bramborárny, který je spíše pro podnik ztrátový a především je ovlivněn přírodními podmínkami. Ve všech sledovaných letech je hospodářský výsledek vždy vyrovnáván dotacemi a podporami ze státního rozpočtu.

3 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ

Z vypočtených ukazatelů vidíme, že některé ukazatele mají negativní vypovídací schopnost, především se jedná o soustavy ukazatelů a ukazatel zadluženosti, který se pohybuje okolo 70%. Určité ukazatele však vykazují i příznivé výsledky (likvidita, provozní). S postupem času však vidíme, že se podniku začíná dařit a zvyšuje se výsledek hospodaření a dá se tedy předpokládat budoucí pozitivní vývoj. Vždy je však co v hospodaření zlepšovat.

Majetek podniku

Zemědělské obchodní družstvo Lubná by mělo zapracovat na efektivnějším využívání svého majetku. Pokud se podíváme na obrat aktiv, který se pohybuje průměrně okolo hodnoty 0,35, vidíme, že je to pouhá třetina z doporučené hodnoty 1. Podle oborových hodnot se obrat aktiv pohybuje průměrně okolo 0,16 v roce 2013, což je ještě menší hodnota než vykazuje podnik. U vybrané skupiny zemědělských podniků dle databáze FADN se obrat aktiv pohybuje průměrně okolo hodnoty 0,85 za sledované období. Největší část aktiv tvoří dlouhodobý hmotný majetek (pozemky, stavby). Podnik by měl lépe využívat budovy, které vlastní ale nepoužívá, popř. snažit se je prodat za pomoci realitních kanceláří, inzerátům či pronajímat soukromím osobám.

Jednou z takových je bývalá drůbežárna v obci Široký Důl. Z dostupných informací vím, že se podnik snaží budovu prodat. Družstvo předpokládá, že budovu prodá přibližně za 50 000 Kč, jelikož je ve špatném stavu. V případě prodeje budovy navrhuji koupit mulčovacího stroje s ramenem AGF- T (viz obrázek 4), kdy by získaná částka za prodej pokryla z části koupi tohoto stroje. Jedná se o výkonný stroj, ideální pro porost, který se udržuje jen několikrát do roka. Při kosení travního porostu tímto strojem dochází k vmetení rozdrcené trávy zpět na půdu. Travní porost se nejvíce obhospodařuje v podzimních měsících k údržbě trvalých travních porostů (kdy tráva již nejde využít jako krmivo).

Obrázek 4: Ilustrační obrázek Mulčovače

(zdroj: <http://www.lesagrokomplex.cz/cs/mdl/info/mulcovac-s-ramenem-agf-l--agf-t>)

V tabulce vidíme přehled předpokládané koupi. Částka 50 000,- však stačí pouze na část financování koupě tohoto stroje, zbytek částky by musel podnik doplatit ze svých volných finančních zdrojů (ze zisku, bankovních účtů apod.).

Tabulka 27: Výpočet koupě stroje

(zdroj: zpracováno dle <http://www.lesagrokomplex.cz/cs/mdl/info/mulcovac-s-ramenem-agf-l--agf-t>)

	Kč
Cena stroje bez DPH	73 990,-
Cena stroje včetně DPH	89 528,-
Prodej budovy	50 000,-
Zbývá doplatit	39 528,-

Stroj by byl po pořízení zařazen do účtové skupiny jako dlouhodobý hmotný majetek, jelikož jeho vstupní cena přesahuje 40 000 Kč. Konkrétně se v rozvaze jedná o položku Samostatné movité věci a soubory movitých věcí. Stroj se řadí do druhé odpisové skupiny a doba odpisování je tedy 5 let. Dále je na zvážení podniku jak by stroj odpisoval, jestli rovnoměrně nebo zrychleně.

Podnik hospodaří asi s 219 ha travního porostu a je zavázán určitými pravidly tuto půdu obhospodařovat, proto nákup a využití stroje je reálné a přínosem pro podnik.

V podniku byli i dříve nevyužívané budovy (pro chov prasat, skotu), které podnik z důvodu nevyužití prodal. Získáním finančních prostředků z prodeje nemovitostí podnik získal finance, které využil na provoz lépe. Dalším řešením může být také ale rekonstrukce budov a využití např. k uchovávání zásob apod. Pro zemědělství jsou skladové prostory důležité. V podniku se nachází administrativní budova, budovy dílen a garáží, budovy pro chov zvířat, skladovací budovy, budova bramborárny a další.

V případě, že by podnik disponoval volnými prostředky na rekonstrukci některých z budov, navrhuji opravu skladových prostor v budově bramborárny. Podnik v budoucnu bude omezovat pěstování brambor z důvodu dlouhotrvajících vysokých nákladů na provoz bramborárny a nízké výnosnosti z pěstování. V budově již družstvo skladuje pšenici pro svoji potřebu a díky úbytku skladování brambor budou některé prostory volné. Při zasazení pozemku o rozloze 10 ha bramborami je výsledný výnos 300 t. Při osetí stejného pozemku pšenicí by se celkový výnos změnil na 60 t. V případě, že podnik uskladní a poté prodá krmnou pšenici (prodává přibližně za 4000 Kč/t), tržby za prodej budou činit asi 24 000 Kč.

Zásoby tvoří další hodnotnou složku aktiv a s tím i související doba obratu zásob, která se se sledovaným obdobím snižuje.

Tabulka 28: Přehled zásob podniku (zdroj: rozvaha, vlastní zpracování)

V tis. Kč.	2009	2010	2011	2012	2013
Zásoby	31 372	30 855	30 373	31 819	32 409
1. Materiál	3 125	3 229	3 424	2 472	3 981
2. Nedokončená výroba a polotovary	5 155	4 150	4 422	4 107	3 784
3. Výrobky	10 226	10 766	11 027	11 623	9 840
4. Zvířata	12 866	12 710	11 500	13 617	14 804
Doba obratu zásob [dny]					
DO zásob celkem	275	250	229	242	222
1. DO materiálu	28	26	26	19	28
2. DO NV a pol.	45	34	33	31	26
3. DO výrobků	90	87	83	89	67

4. DO zvířat	113	103	87	103	101
---------------------	-----	-----	----	-----	-----

Z tabulky 28 vidíme stav zásob a doby obrátů jednotlivých položek zásob za sledované období. Materiál je v podniku držen k dalšímu zpracování. Vypěstované plodiny (výrobky) se také musejí uchovávat k dalšímu zpracování nebo po dobu, než jsou prodány. Pro podnik je vhodné, aby skladoval výrobky z důvodu výkupních cen, které nemusí být v období sklizně tak velké, a proto může podnik čekat, až ceny porostou, což ovlivňuje jednotlivé doby obrátů. Podniku se tak zvýší tržby a zvýší se tak i obrát aktiv. Stav zásob ovlivňují také zvířata, než vyrostou a jsou poslány k dalšímu zpracování (např. jatka) a krmivo, které musí podnik uchovávat pro živočišnou výrobu.

V případě, že by podnik chtěl doby obrátů snižovat, musí prodávat výrobky okamžitě a i za cenu, že zisk nebude tak velký (pokud i ceny porostou). Nejvyšší doba obrátů je u zvířat, tu však podnik ovlivnit nemůže, stejně tak i u doby obrátů nedokončené výroby, kde se jedná o krmivo pro zvířata, které podnik potřebuje.

Další nevyužívanou složkou aktiv mohou být zařízení a stroje podniku, které se pro výrobu efektivně nevyužívají. Pro zemědělství je však typické, že některé stroje nemůže využívat celoročně. Většinou se jedná o zimní období, kdy nejsou určité stroje využívány vůbec a které podnik potřebuje jen pro sezónní práce. V případě zemědělského podniku není možné, aby se některé stroje při nevyužití prodali a v případě potřeby (v zimě, v létě) zase nakoupili. Řešením může být pronájem některých strojů v případě nevyužití v podniku pro menší zemědělce, či soukromým osobám za úplatu.

Tabulka 29: Půjčení zařízení (vlastní zpracování)

Zapůjčení traktoru	
Pronájem/hodina	600 Kč
V případě nevyužití	
Přibližné provozní náklady/den	150 Kč
Zisk	0 Kč

V případě, že by podnik pronajímal např. traktor, který momentálně nepotřebuje pro svoji výrobu, je stanoven pronájem tohoto stroje na 600 Kč/hod se všemi náklady s tím spojenými. V případě nevyužití se provozní náklady přibližně pohybují okolo 150 Kč za den a zisk z tohoto provozu je tedy záporný. Přínosem pro podnik je tedy to, že nevyužitě stojí podnik stojí peníze, které by při pronájmu mohl stroj naopak vydělat.

Pohledávky

Dlouhodobé pohledávky podnik nevykazuje. Krátkodobé pohledávky má podnik z obchodních vztahů, vůči státu (daňové pohledávky) a nízké částky tvoří krátkodobé poskytnuté zálohy, dohadné účty aktivní a pohledávky- dotace ze státního rozpočtu. V tabulce 30 vidíme krátký přehled krátkodobých pohledávek.

Tabulka 30: Přehled krátkodobých pohledávek (zdroj: vlastní zpracování)

[tis. Kč]	2009	2010	2011	2012	2013
Kr. pohledávky	4 609	5 484	6 916	6 060	7 606
Z obchodních vztahů	4 348	4 019	3 017	3 398	5 494
- z toho	427	349	187	177	157
180 dní po splatnosti					
Stát- daňové pohledávky	482	1 590	3 508	2 657	2 060
Pohledávky- SR dotace	-	-	-	2 123	2 060

Pro podnik by bylo vhodné, aby snižoval dobu obratu svých pohledávek a rychleji tak od odběratelů inkasoval platby. Dle vypočtených hodnot tento ukazatel ve sledovaném období kolísá, ale nikdy nepřevyšuje hodnotu doby obratu závazků. Tento ukazatel může také vypovídat o neschopnosti odběratelů zaplatit za poskytované služby podniku včas. Řešením může být proto zavedení opatření vůči nesplaceným pohledávkám, např. v podobě sankcí za neplacení, prodlení. Závazky 180 dní po lhůtě splatnosti podnik žádné nevykazuje.

Platba záloh

Podnik by v případě uzavření smlouvy (obchodu) s odběratelem mohl vyžadovat určitou částku (zálohu) za prodej vlastních výrobků. Nejvhodnější je to u odběratelů, se kterými podnik má problémy při vymáhání platby, u méně spolehlivých odběratelů. Jednalo by se o určité procento z fakturované ceny a výše procenta by se odvíjela od doby splatnosti pohledávky. Např. v případě faktury splatné do 30 dní by to bylo 20 % z celkové částky, při delší splatnosti faktury by se procento mohlo pohybovat okolo 50 % z fakturované částky.

Tabulka 31: Platba záloh (vlastní zpracování)

Platba záloh	
Splatnost do 30 dní	20 %
Delší splatnost	50 %

Sankce z prodlení platby

V případě, že by odběratel nesplatil svůj závazek včas, navrhuji zavedení sankcí z prodlení platby, které by byly zahrnuty již v kupní smlouvě. Jednalo by se o určité procento z platby, kterou odběratel neuhradil včas a jeho výše by se odvíjela od uběhlého počtu dnů od doby splatnosti. Např. pokud by byla překročena doba splatnosti o 15-20 dní, jednalo by se o 20 % z částky. V případě delšího prodlení by procenta byla vyšší (40 %).

Tabulka 32: Sankce z prodlení plateb (vlastní zpracování)

Sankce z prodlení	
Prodlení o 15-20 dní	20 %
Delší prodlení	40 %

Zavedení skonta

Pokud by odběratel za svoji pohledávku zaplatit včas nebo ještě před lhůtou splatnosti, mohl by podnik tímto opatřením motivovat své odběratele. Jedná se o určité procento z hrazené ceny, kterou by podnik poskytl jako slevu. Podnik by tak měl včas zaplacené své pohledávky a měl by dostatek finančních zdrojů na úhradu svých

závazků. Např. v případě, že by odběratel zaplatil do 5 dnů od vystavení faktury, mohlo by se jednat o 2% slevu z hrazené částky apod.

Tabulka 33: Zavedení skonta (vlastní zpracování)

Skonto	
Do 5 dní	2 %
5-10 dní	3 %
10-15 dní	4 %

Bylo by také vhodné, aby podnik více sledoval své pohledávky a především ty odběratelé, u kterých má problémy s přichozími platbami (platby po termínu splatnosti) a řešil to například upomínkami.

Důsledkem navrhovaných změn je to, že podnik bude mít určitou jistotu peněžních prostředků včas a také finanční prostředky na pozdější placení svých závazků.

Zaměstnanci

Dalším problémem podniku je úbytek pracovníků, především kvůli jejich vysokému věku. Práce v zemědělství není vždy stálá, zejména v období sklizně (žní) a proto pro mladé lidi tato práce nemusí být vždy atraktivní a finančně ohodnocená. Podnik využívá ochoty bývalých pracovníků v důchodovém věku na nárazové práce. Pro podnik by bylo výhodné vytvořit určitou motivační strategii pro potencionální uchazeče. Nedaleko se nachází Střední škola zahradnická a technická Litomyšl, která nabízí technické obory (i pro zemědělství). Bylo by vhodné proto zvážit spolupráci se školou a vytvořit si tak kontakt s lidmi, kteří v tomto oboru chtějí pracovat a již během studia jim nabídnout brigády nebo praxi v oboru.

V případě, že by podnik byl ochotný poskytnout studentům střední školy praxi nebo brigádu, musel by vynaložit určité náklady s tím spojené. S praktikantem či se školou by bylo nutné vytvořit určitou smlouvu o spolupráci. Praktikanta je nutné proškolit o bezpečnosti práce, vymezit práci, kterou bude provádět a osobu, která bude za praktikanta zodpovědná. Je možné poskytnout praxi dvěma studentům.

Zde jsou přibližné celkové náklady, které by podnik vynaložil za 10 denní praxi studenta.

Tabulka 34: Náklady na praxi studenta (zdroj: vlastní zpracování)

		Kč
Denní náklady	Plat/h	60,-
	Stravné	30,-
Celkové denní náklady		360,-
Celkové náklady	10 dní	3 600,-
Odpracováno hodin		60 h

Bereme v úvahu, že praktikant má dle požadavků školy odpracovat 6 hodin denně, z toho 0,5 hodin je čas na obědovou přestávku. Podnik by tedy vynaložil přibližně 3 600 Kč za desetidenní praxi studenta střední školy. Pokud by byla spokojenost ze strany družstva, mohl by podnik studentovi nabídnout další práci-brigádu např. o prázdninách či víkendech. Zde navrhuji uzavření dohody o provedení práce, která by byla uzavřena na 300 h a jako student by neodváděl srážky ze mzdy. Náklady by zůstali stejné, jen odpracovaná doba by se zvýšila na 8 hodin denně (0,5 h obědová pauza) a odpracovaných dní by bylo přibližně 40. Denní náklady by se zvýšili na 480 Kč/den a tedy celkové náklady na pracovníka by činily 19 200 Kč.

Přínosem návrhu je tedy to, že podnik si vypracuje kontakt s potencionálními uchazeči o toto odvětví a zaměstnání.

ZÁVĚR

Z dostupných účetních výkazů Zemědělského obchodního družstva Lubná za období 2009–2013 byla provedena finanční analýza na základě vybraných ukazatelů a následně výsledky vyhodnoceny a porovnány s konkurenčním podnikem a podnikem vybraných zemědělských podniků. Na závěr práce jsou navrženy a popsány opatření na zlepšení situace a hospodaření podniku. Podnik by se měl zaměřit na zlepšení oblasti majetku podniku, pohledávek a zaměstnanců.

V případě zlepšení majetku podniku byla navržena koupě stroje na základě prodeje nevyužívané staré budovy, dále efektivnější využití skladových prostor a strojů. Slabou stránkou návrhu by mohlo být nedostatek finančních prostředků na provedení.

U návrhu týkajících se zlepšení pohledávek vůči odběratelům bylo navrženo zlepšení dob obrátů pohledávek pomocí plateb záloh, sankcí z prodlení a v případě motivování odběratelů platit včas bylo navrženo zavedení skonta. Nevýhodou pro podnik je neochota odběratelů spolupracovat.

Další z návrhů se zabývá problémem ohledně zaměstnanců. Zkušenosti zaměstnanci odcházejí do důchodového věku a mladí potencionální uchazeči chybí. V návrhu je popsáno poskytování praxí nebo brigád studentům Střední školy zahradnické a technické v Litomyšli. Slabou stránkou návrhu je neochota studentů spolupracovat s družstvem.

Po provedení finanční analýzy podniku je viditelné, že podnik byl na začátku sledovaných let ovlivněn hospodářskou krizí, ale s postupem času se hospodaření podniku zlepšuje. Musíme brát ohled na to, že zemědělství je nepředvídatelný obor pro podnikání. Jeden rok se podniku může dařit, a jeden rok se může kvůli nepříznivým podmínkám dostat do ztráty. Pro podnik byl z hlediska dobrých přírodních podmínek dobrý rok 2011.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BĚLOHLÁVEK, F., P. KOŠŤAN a O. ŠULEŘ. 2006. *Management*. Brno: Computer Press. ISBN 80-251-0396-X.

BLAHA, Z. a I. JINDŘICHOVSKÁ. 2006. *Jak posoudit finanční zdraví firmy*. Praha: Management Press. ISBN 80-7261-145-3.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Krajská správa ČSÚ v Pardubicích* [online]. ©2014 [cit. 2015-22-05]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xe/hdp-xe>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Inflace - druhy, definice, tabulky* [online]. ©2015 [cit. 2015-22-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace

CEJTHAMR, V. a J. DĚDINA. 2010. *Management a organizační chování*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3348-7.

GRASSEOVÁ, M. a kol. 2012. *Analýza podniku v rukou manažera: 33 nejpoužívanějších metod strategického řízení*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-265-0032-2.

KISLINGEROVÁ, E. a J. HNILICA. 2005. *Finanční analýza: krok za krokem*. Praha: C. H. Beck. ISBN 80-7179-321-3.

KNÁPKOVÁ, A., D. PAVELKOVÁ a K. ŠTEKER. 2013. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4456-8.

KNÁPKOVÁ, A. a D. PAVELKOVÁ. 2010. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3349-4.

LANDA, M. 2007. *Finanční plánování a likvidita*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-1492-6.

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Firemní analýza podnikové sféry za rok 2013* [online]. ©2013 [cit. 2015-25-05]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument149564.html>

RŮČKOVÁ, P. 2008. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2481-2.

SEDLÁČEK, J. 2011. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-3386-6.

SCHOLLEOVÁ, H. 2008. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2424-9.

SŮVOVÁ, H. 1999. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. Praha: Bankovní institut. ISBN 80-7265-027-0.

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY A INFORMACÍ [online]. ©2013 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.uzei.cz/>

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY A INFORMACÍ. *Zemědělská účetní datová síť*. [online]. 2015. [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <http://www.vsbox.cz/fadn/>

VEBER, J. 2014. *Management: základy, moderní manažerské přístupy, výkonnost a prosperita*. Praha: Management Press. ISBN 978-80-726-1274-1.

VOCHOZKA, M. 2011. *Metody komplexního hodnocení podniku*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3647-1.

LES AGRO KOMPLEX [online]. ©2015. [cit. 2015-25-05]. Dostupné z: <http://www.lesagrokomplex.cz/cs/mdl/info/mulcovac-s-ramenem-agf-l--agf-t>

Výroční zprávy Zemědělského obchodního družstva Lubná v letech 2009–20013.

Výroční zprávy Agro družstva Sebranice v letech 2009–2013

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Průměrný počet zaměstnanců v letech 2009–2013.....	33
Tabulka 2: Zisk za sledované období	34
Tabulka 3: Ekonomické ukazatelé.....	35
Tabulka 4: Vnitřní analýza	36
Tabulka 5: Vnější analýza.....	37
Tabulka 6: Vertikální analýza aktiv.....	38
Tabulka 7: Vertikální analýza pasiv	39
Tabulka 8: Horizontální analýza rozvahy	41
Tabulka 9: Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty	42
Tabulka 10: Ukazatelé likvidity.....	45
Tabulka 11: Ukazatelé likvidity Agro družstva Sebranice	45
Tabulka 12: Ukazatelé zadluženosti	46
Tabulka 13: Zadluženost vybrané skupiny zemědělských podniků	47
Tabulka 14: Ukazatelé rentability ZOD Lubná	48
Tabulka 15: Ukazatelé rentability Agro družstva Sebranice	48
Tabulka 16: Ukazatelé aktivity ZOD Lubná.....	50
Tabulka 17: Ukazatelé aktivity Agro družstvo Sebranice	50
Tabulka 18: Čistý pracovní kapitál ZOD Lubná	52
Tabulka 19: Čistý pracovní kapitál Agro družstva Sebranice	52
Tabulka 20: Podíl ČPK na celkových aktivech	53
Tabulka 21: Čisté pohotové prostředky a Čistý peněžní majetek.....	53
Tabulka 22: Nákladovost výnosů	54
Tabulka 23: Produktivita z přidané hodnoty ZOD Lubná	54
Tabulka 24: Produktivita z přidané hodnoty vybrané skupiny zem. podniků	55
Tabulka 25: Altmanova analýza	56
Tabulka 26: Index IN05	56
Tabulka 27: Výpočet koupě stroje	60
Tabulka 28: Přehled zásob podniku.....	61
Tabulka 29: Půjčení zařízení.....	62
Tabulka 30: Přehled krátkodobých pohledávek.....	63

Tabulka 31: Platba záloh.....	64
Tabulka 32: Sankce z prodlení plateb.....	64
Tabulka 33: Zavedení skonta.....	65
Tabulka 34: Náklady na praxi studenta	66

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj cizích a vlastních zdrojů.....	40
Graf 2: Vývoj hospodářského výsledku.....	44
Graf 3: Vývoj ukazatelů likvidity ZOD Lubná.....	46
Graf 4: Vývoj ukazatelů rentability	49
Graf 5: Vývoj dob obrátů ZOD Lubná (ukazatelé aktivity)	51
Graf 6: Vývoj čistého pracovního kapitálu.....	52
Graf 7: Produktivita práce z přidané hodnoty.....	55

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma SWOT analýzy	13
Obrázek 2: Schéma PEST analýzy	13
Obrázek 3: Organizační struktura podniku.....	33
Obrázek 4: Ilustrační obrázek Mulčovače	60

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Rozvaha 2009–2013 ZOD Lubná v plném rozsahu	I
Příloha 2: Výkaz zisku a ztráty 2009–2013 ZOD Lubná v plném rozsahu	IV
Příloha 3: Rozvaha a výkaz zisku a ztráty 2009–2013 Agro družstva Sebranice ve zkráceném tvaru	VI
Příloha 4: Vertikální analýza Agro družstva Sebranice	VII
Příloha 5: Výkaz zisku a ztráty 2009–2013 vybrané skupiny zemědělských podniků	VIII
Příloha 6: Rozvaha 2009–2013 ve zkráceném tvaru vybrané skupiny zemědělských podniků	VIII

Příloha 1: Rozvaha 2009–2013 ZOD Lubná v plném rozsahu

Rozvaha v plném rozsahu v tis. Kč		2009	2010	2011	2012	2013
	AKTIVA CELKEM	126 443	127 090	132 409	131 963	140 311
A.	Pohledávky za upsaný kapitál	0	0	0	0	0
B.	Dlouhodobý majetek	81 152	79 682	84 852	88 271	89 478
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	221	166	110	56	0
1.	Zřizovací výdaje	0	0	0	0	0
2.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	0	0	0	0	0
3.	Software	0	0	0	0	0
4.	Ocenitelná práva	0	0	0	0	0
5.	Goodwill	0	0	0	0	0
6.	Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	221	166	110	56	0
7.	Nedokončený dl. nehmotný majetek	0	0	0	0	0
8.	Poskytnuté zálohy na dlouh. nehm. majetek	0	0	0	0	0
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	77 921	76 506	81 732	85 218	86 481
1.	Pozemky	478	525	525	1 175	1 968
2.	Stavby	60 373	58 233	56 115	57 447	55 993
3.	Samostatné mov. věci a soubory mov. věcí	11 789	12 577	19 996	21 261	23 294
4.	Pěstitelské celky trvalých porostů	0	0	0	0	0
5.	Dospělá zvířata a jejich skupiny	5 193	4 919	4 948	4 505	5 148
6.	Jiný dlouhodobý hmotný majetek	0	0	0	0	0
7.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	58	86	106	283	78
8.	Poskytnuté zálohy na dl. hmot. majetek	30	166	42	547	0
9.	Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	0	0	0	0	0
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek	3 010	3 010	3 010	2 997	2 997
1.	Podíly v ovládaných a řízených osobách	0	0	0	0	0
2.	Podíly v účetních jedn. pod podst. vlivem	0	0	0	0	0
3.	Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	3 010	3 010	3 010	2 941	2 941
4.	Půjčky a úvěry- ovl. a říd. os., podst. vliv	0	0	0	0	0
5.	Jiný dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	56	56
6.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	0	0
7.	Poskytnuté zálohy na dlouh. finan. majetek	0	0	0	0	0
C.	Oběžná aktiva	45 276	47 395	47 521	43 633	50 784
C.I.	Zásoby	31 372	30 855	30 373	31 819	32 409
1.	Materiál	3 125	3 229	3 424	2 472	3 981
2.	Nedokončená výroba a polotovary	5 155	4 150	4 422	4 107	3 784
3.	Výrobky	10 226	10 766	11 027	11 623	9 840
4.	Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	12 866	12 710	11 500	13 617	14 804
5.	Zboží	0	0	0	0	0
6.	Poskytnuté zálohy na zásoby	0	0	0	0	0
C.II.	Dlouhodobé pohledávky	0	0	0	0	0
1.	Pohledávky z obchodních vztahů	0	0	0	0	0

2.	Pohledávky- ovládaná nebo ovládající osoba	0	0	0	0	0
3.	Pohledávky- podstatný vliv	0	0	0	0	0
4.	Pohledávky za společ., členy druž., úč.sd.	0	0	0	0	0
5.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	0	0	0	0	0
6.	Dohadné účty aktivní	0	0	0	0	0
7.	Jiné pohledávky	0	0	0	0	0
8.	Odložená daňová pohledávka	0	0	0	0	0
C.III.	Krátkodobé pohledávky	4 609	5 484	6 916	6 060	7 606
1.	Pohledávky z obchodních vztahů	3 921	3 670	2 830	3 171	5 338
2.	Pohledávky- ovládající a řídící osoba	0	0	0	0	0
3.	Pohledávky- podstatný vliv	0	0	0	0	0
4.	Pohledávky za společ., členy druž., účast. sdruž.	0	0	0	0	0
5.	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	0	0	0	0	0
6.	Stát- daňové pohledávky	482	1 590	3 508	2 657	2 060
7.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	6	58	21	82	36
8.	Dohadné účty aktivní	198	161	556	150	172
9.	Jiné pohledávky	2	5	1	0	0
C.IV.	Krátkodobý finanční majetek	9 295	11 056	10 232	5 754	10 769
1.	Peníze	59	102	119	152	108
2.	Účty v bankách	9 236	10 954	10 113	5 602	10 661
3.	Krátkodobé cenné papíry a podíly	0	0	0	0	0
4.	Požizovaný krátkodobý finanční majetek	0	0	0	0	0
D.I.	Časové rozlišení	15	15	36	59	49
1.	Náklady příštích období	15	15	16	13	28
2.	Komplexní náklady příštích období	0	0	0	0	0
3.	Příjmy příštích období	0	0	20	46	21
	PASIVA	126 443	127 090	132 409	131 963	140 311
A.	Vlastní kapitál	34 038	34 114	35 216	37 219	44 103
A.I.	Základní kapitál	13 680	13 380	13 380	12 720	12 630
1.	Základní kapitál	13 680	13 380	13 380	12 720	12 630
2.	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly	0	0	0	0	0
3.	Změny základního kapitálu	0	0	0	0	0
A.II.	Kapitálové fondy	-1 043	-1 043	-1 043	-1 066	-1 066
1.	Emisní ažio	0	0	0	0	0
2.	Ostatní kapitálové fondy	0	0	0	0	0
3.	Oceňovací rozdíly z přecenění maj. a záv.	-1 043	-1 043	-1 043	-1 066	-1 066
4.	Oceňovací rozd. z přecenění při přeměnách	0	0	0	0	0
A.III.	Rez. fondy, neděl. fond a ost. fondy ze zisku	20 568	20 142	20 558	20 134	20 499
1.	Zákonný rezervní fond/Nedělitelný fond	9 199	9 199	9 199	9 199	9 199
2.	Statutární a ostatní fondy	11 369	10 943	11 359	10 935	11 300
A.IV.	Výsledek hospodaření min. let	2 502	834	801	2 622	4 622

1.	Nerozdělený zisk minulých let	2 502	834	801	2 622	4 622
2.	Neuhrazená ztráta minulých let	0	0	0	0	0
A.V.	Výsledek hospodaření	-1 669	801	1 820	2 809	7 418
B.	Cizí zdroje	92 377	92 976	97 160	94 674	96 129
B.I.	Rezervy	3 339	3 339	3 339	3 339	3 339
1.	Rezervy podle zvláštních práv. předpisů	0	0	0	0	0
2.	Rezerva na důchody a podobné závazky	0	0	0	0	0
3.	Rezerva na daň z příjmů	0	0	0	0	0
4.	Ostatní rezervy	3 339	3 339	3 339	3 339	3 339
B.II.	Dlouhodobé závazky	65 200	65 963	64 896	63 921	63 117
1.	Závazky z obchodních vztahů	0	0	0	0	0
2.	Závazky- ovládající a řídící osoba	0	0	0	0	0
3.	Závazky- podstatný vliv	0	0	0	0	0
4.	Závazky ke společ., členům druž., úč. sd.	0	0	0	0	0
5.	Dlouhodobé přijaté zálohy	0	0	0	0	0
6.	Vydání dluhopisy	0	0	0	0	0
7.	Dlouhodobé směnky k úhradě	0	0	0	0	0
8.	Dohadné účty pasivní	0	0	0	0	0
9.	Jiné závazky	62 392	63 025	61 471	60 131	58 471
10.	Odložený daňový závazek	2 808	2 938	3 425	3 790	4 646
B.III.	Krátkodobé závazky	7 858	8 614	7 626	7 606	11 017
1.	Závazky z obchodních vztahů	3 636	3 799	2 801	3 648	4 785
2.	Závazky- ovládající a řídící osoba	0	0	0	0	0
3.	Závazky- podstatný vliv	0	0	0	0	0
4.	Závazky ke společ., členy druž., úč. sd.	0	0	0	0	0
5.	Závazky k zaměstnancům	853	1 220	1 235	787	1 434
6.	Závazky k soc. zabez. a zdrav. pojištění	419	681	707	420	842
7.	Stát- daňové závazky a dotace	74	142	200	74	1 302
8.	Krátkodobé přijaté zálohy	0	0	0	0	0
9.	Vydané dluhopisy	0	0	0	0	0
10.	Dohadné účty pasivní	0	52	0	0	0
11.	Jiné závazky	2 876	2 720	2 683	2 677	2 654
B.IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	15 980	15 060	21 299	19 808	18 656
1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	15980	15 060	21 299	19 288	17 633
2.	Krátkodobé bankovní úvěry	0	0	0	0	0
3.	Krátkodobé finanční výpomoci	0	0	0	520	1 023
C.I.	Časové rozlišení	28	0	33	70	79
1.	Výdaje příštích období	28	0	33	70	79
2.	Výnosy příštích období	0	0	0	0	0

Příloha 2: Výkaz zisku a ztráty 2009–2013 ZOD Lubná v plném rozsahu

Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu v tis. Kč		2009	2010	2011	2012	2013
I.	Tržby za prodej zboží	0	0	0	0	0
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	0	0	0	0	0
+	Obchodní marže	0	0	0	0	0
II.	Výkony	46 873	48 717	52 093	51 864	56 567
1.	Tržby za prodej vl. výrobků a služeb	41 090	44 475	47 737	47 442	52 718
2.	Změna stavu zásob vlastní výroby	1 129	-865	-246	374	-1 198
3.	Aktivace	4 654	5 107	4 602	4 048	5 047
B.	Výkonová spotřeba	30 271	29 894	31 894	34 728	32 785
1.	Spotřeba materiálu a energie	23 073	22 936	25 542	26 518	24 516
2.	Služby	7 198	6 958	6 352	8 210	8 269
+	Přidaná hodnota	16 602	18 823	20 199	29 196	35 715
C.	Osobní náklady	15 757	16 655	16 380	16 455	16 294
1.	Mzdové náklady	11 779	12 222	11 950	12 060	11 933
2.	Odměny čl. orgánu společ. a družstva	0	0	0	0	0
3.	Náklady na soc. zab. a zdrav. poj.	3 618	4061	4 000	4 023	3 985
4.	Sociální náklady	360	372	430	372	376
D.	Daně a poplatky	544	529	481	254	268
E.	Odpisy dl. nehm. a hmotného majetku	9 141	8 500	8 649	8 885	9 360
III.	Tržby z prodeje dl. majetku a mater.	2 313	2 667	2 345	2 362	3 102
1.	Tržby z prodeje dl. majetku	1 995	2 562	2 145	2 185	3 004
2.	Tržby z prodeje materiálu	318	105	200	177	98
F.	Zůstatková cena prodaného dl. majetku a materiálu	2 004	2 202	1 531	1 030	1 165
1.	Zůstatková cena prod. dl. majetku	1 710	2 160	1 124	953	1 149
2.	Prodaný materiál	294	42	407	77	16
G.	Změna stavu rez. a OP a prov. obl. a KN příštího období	347	-107	378	-829	63
IV.	Ostatní provozní výnosy	8 320	8 539	8 598	9 085	10 308
H.	Ostatní provozní náklady	1 400	1 295	1 280	1 151	1 096
V.	Převod provozních výnosů	0	0	0	0	0
I.	Převod provozních nákladů	0	0	0	0	0
*	Provozní výsledek hospodaření	-1958	955	2 443	1 637	8 946
VI.	Tržby z prodeje cenných pap. a podílů	0	0	0	0	0
J.	Prodané cenné papíry a podíly	0	0	0	0	0
VII.	Výnosy z dlouhodobého fin. majetku	0	0	0	1 680	0
1.	Výnosy z podílů v ovládaných os. a pods. vlivem	0	0	0	0	0
2.	Výnosy z ost. dluh., cenných pap. a podílů	0	0	0	0	0

3.	Výnosy z ost. dl. finančního majetku	0	0	0	1 680	0
VIII.	Výnosy z krátkodobého fin. majetku	0	0	0	0	0
K.	Náklady z finančního majetku	0	0	0	0	0
IX.	Výnosy z přecenění cen. pap. a deriv.	0	0	0	0	0
L.	Náklady z přecenění cen. pap. a deriv.	0	0	0	0	0
M.	Změna stavu rezerv a opr.pol. ve finanční oblasti	0	0	0	0	0
X.	Výnosové úroky	113	83	79	53	12
N.	Nákladové úroky	813	487	577	771	699
XI.	Ostatní finanční výnosy	533	502	558	658	684
O.	Ostatní finanční náklady	110	122	100	77	78
XII.	Převod finančních výnosů	0	0	0	0	0
P.	Převod finančních nákladů	0	0	0	0	0
*	Finanční výsledek hospodaření	-277	-24	-40	1 543	-81
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost	-567	130	524	371	1 447
1.	- splatná	33	0	0	0	590
2.	- odložená	-601	0	0	0	856
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	-1 668	801	1 879	2 809	7 418
XIII.	Mimořádné výnosy	0	0	0	0	0
R.	Mimořádné náklady	1	0	59	0	0
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti	0	0	0	0	0
1.	- splatná	0	0	0	0	0
2.	- odložená	0	0	0	0	0
*	Mimořádný výsledek hospodaření	-1	0	-59	0	0
T.	Převod podílu na VH společníkům	0	0	0	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	-1 669	801	1 820	2 809	7 418
****	Výsledek hospodaření před zdaněním	-2 236	931	2 344	3 180	8 865

Příloha 3: Rozvaha a výkaz zisku a ztráty 2009–2013 Agro družstva Sebranice ve zkráceném tvaru

Rozvaha ve zkráceném tvaru v tis. Kč		2009	2010	2011	2012	2013
	AKTIVA CELKEM	219 544	226 044	269 514	310 816	349 383
B.	Dlouhodobý majetek	148 221	155 075	170 583	184 885	221 357
B.I.	Dl. nehmotný majetek	475	375	275	325	174
B.II.	Dl. hmotný majetek	139 093	142 208	142 427	154 807	191 276
B.III.	Finanční dl. majetek	8 653	12 492	27 881	29 553	29 907
C.	Oběžná aktiva	71 212	69 044	96 322	124 322	127 781
C.I.	Zásoby	36 197	39 906	51 382	39 708	43 666
C.III.	Krátkodobé pohledávky	14 713	24 999	41 258	79 655	80 939
C.IV. 1.	Peníze	166	336	386	174	507
C.IV. 2.	Bankovní účty	20 042	3 501	1 020	3 913	2 669
	PASIVA CELKEM	219 544	226 044	269 514	310 816	349 383
A.	Vlastní kapitál	106 568	110 855	113 506	130 492	145 154
A.I.	Základní kapitál	21 682	21 292	21 064	20 820	20 683
A.IV.	HV min. let	42 397	42 099	46 344	48 765	66 013
A.V.	HV běžného úč. období	-198	4 895	3 071	17 538	15 336
B.	Cizí zdroje	112 976	115 189	155 830	180 253	203 680
B.I.	Rezervy	2 951	0	0	0	0
B.II.	Dlouhodobé závazky	39 205	40 275	41 849	39 401	38 761
B.III.	Krátkodobé závazky	11 096	22 739	59 363	60 577	50 543
B.IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	59 724	52 174	54 618	80 275	114 376
B.IV. 1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	47 403	46 692	38 438	48 156	90 091
Výkaz zisku a ztráty ve zkráceném tvaru v tis. Kč						
II.1.	Tržby za prodej vlastních výrobků	78 252	91 020	135 981	230 796	172 864
III.	Tržby za prodej dl. maj. a mat.	13 089	20 348	32 129	44 547	39 168
***	Výsledek hospodaření za účetní období	-198	4 895	3 071	17 538	15 336
****	Výsledek hospodaření před zdaněním	-951	5 977	3 786	21 593	18 768

Příloha 4: Vertikální analýza Agro družstva Sebranice

Rozvaha ve zkráceném tvaru [%]		2009	2010	2011	2012	2013
	AKTIVA CELKEM	100%	100%	100%	100%	100%
B.	Dlouhodobý majetek	67,50%	68,60%	63,29%	59,48%	63,35%
B.I.	Dl. nehmotný majetek	0,22%	0,16%	0,10%	0,10%	0,05%
B.II.	Dl. hmotný majetek	63,35%	62,91%	52,84%	49,80%	54,74%
B.III.	Finanční dl. majetek	3,94%	5,52%	10,34%	9,50%	8,56%
C.	Oběžná aktiva	32,43%	30,54%	35,74%	39,99%	36,57%
C.I.	Zásoby	16,48%	17,65%	19,06%	12,77%	12,49%
C.III.	Krátkodobé pohledávky	6,70%	11,06%	15,30%	25,62%	23,16%
C.IV. 1.	Peníze	0,07%	0,15%	0,14%	0,05%	0,14%
C.IV. 2.	Bankovní účty	9,13%	1,54%	0,37%	1,25%	0,76%
	PASIVA CELKEM	100%	100%	100%	100%	100%
A.	Vlastní kapitál	48,54%	49,04%	42,11%	41,98%	41,54%
A.I.	Základní kapitál	9,87%	9,42%	7,81%	6,69%	5,92%
A.IV.	HV min. let	19,31%	18,62%	17,19%	15,69%	18,89%
A.V.	HV běžného úč. období	-0,09%	2,16%	1,14%	5,64%	4,38%
B.	Cizí zdroje	51,46%	50,95%	57,81%	57,99%	58,29%
B.II.	Dlouhodobé závazky	17,86%	17,81%	15,52%	12,67%	11,09%
B.III.	Krátkodobé závazky	5,05%	10,06%	22,02%	19,49%	14,46%
B.IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	27,20%	23,08%	20,26%	25,82%	32,74%

Příloha 5: Výkaz zisku a ztráty 2009–2013 vybrané skupiny zemědělských podniků

Výkaz zisku a ztráty ve zkráceném tvaru v tis. Kč		2009	2010	2011	2012	2013
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	29 703	1 727	1 539	34 362	38 777
I.	Tržby za prodej zboží	32 998	2 105	1 942	38 797	44 835
B.	Výkonová spotřeba	498 130	364 321	414 102	585 117	541 546
C.	Osobní náklady	213 925	158 929	152 312	225 008	205 828
D.	Daně a poplatky	9 765	7 980	7 111	7 538	6 242
H.	Ostatní provozní náklady	13 921	10 887	13 411	25 039	17 314
II.	Výkony	636 646	502 815	586 246	872 259	731 946
II.1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	551 323	502 349	511 326	767 305	618 982
III.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	44 309	31 840	33 501	42 907	28 026
IV.	Ostatní provozní výnosy	166 677	144 027	129 270	160 615	211 697
*	Provozní výsledek hospodaření	- 11 194	33 786	63 149	105 038	68 999
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	- 27 527	21 041	42 808	85 704	47 736
*	Mimořádný výsledek hospodaření	9 218	1 810	788	-18	3 337
	Náklady celkem	917 305	666 336	718 354	1 049 610	973 998
	Výnosy celkem	898 968	689 184	761 950	1 135 296	1 025 071
***	Výsledek hospodaření za účetní období (EAT)	- 18 33	22 848	43 596	85 686	51 073
+	Přidaná hodnota	141 811	138 872	172 547	291 577 0	196 458

Příloha 6: Rozvaha 2009–2013 ve zkráceném tvaru vybrané skupiny zemědělských podniků

Rozvaha	2009	2010	2011	2012	2013
Aktiva celkem	1983742300	1701056850	1778335750	2428192700	2247563940
Dlouhodobý majetek celkem	1540093300	1312893850	1362889750	1915603700	1804213150
Zemědělská půda a trvalé kultury	82831700	91753700	99129500	113353100	88685600
Stavby	869385600	720644400	759294000	1008723600	950911200
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	450402000	393384750	406844250	680761000	656375000
Základní stádo a tažná zvířata	137474000	107111000	97622000	112766000	108241350
Oběžná aktiva celkem	443649000	388163000	415446000	512589000	443350790
Zvířata	83728000	66216000	63441000	89794000	73856790
Výrobky	127450000	81781000	109053000	117486000	104164040
Ostatní oběžná aktiva	232471000	240166000	242952000	305309000	265329960
Cizí zdroje	519157000	397051000	526023000	811360000	729526000
Dlouhodobé závazky	345394000	254075000	345129000	577423000	512280000
Krátkodobé závazky	173763000	142976000	180894000	233937000	217246000
Závazky - vlastní jmění (VK)	1464585300	1304005850	1252312750	1616832700	1518037940